

RUBINA LOODUSKAITSEALA KAITSEKORRALDUSKAVA 2012-2021

KESKKONNAAMET

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS	3
2. ALA ISELOOMUSTUS	5
2.1. Rubina looduskaitseala moodustamine	5
2.2. Rubina looduskaitseala kaitse-eesmärgid ja kaitsekord	5
2.2.1. Kaitse-eesmärgid	5
2.2.2. Rubina loodusala	5
2.2.3. Rubina linnuala.....	6
2.2.4. Kaitsekord.....	6
2.3. Riiklik seire.....	7
2.4. Biogeograafiline iseloomustus	7
2.4.1. Asukoht ja geograafiline asend	7
2.4.2. Maastik	8
2.4.3. Elupaigad ja elustik	9
2.5. Maaomand ja maakasutus.....	11
2.6. Kaitseala infrastruktuur	12
2.7. Huvigrupid ja nende huvid	13
3. RUBINA LOODUSKAITSEALA KAITSEVÄÄRTUSED JA KAITSEMEETMED	15
3.1. Elustik.....	15
3.1.1. Linnud.....	15
3.1.2. Kalad /vingerjas/	17
3.1.3. Taimed	19
3.2. Elupaigatüübid.....	20
3.2.1. Vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved (3140) /Veisjärv/.....	20
3.2.2. Looduslikud huumustoitelised järved ja järvikud (3160).....	22
3.2.3. Looduslikus seisundis rabad (7110*)	22
3.2.4. Rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120).....	23
3.2.5. Siirde- ja õõtsiksood (7140)	24
3.2.6. Vanad looduspõõsmed e läänetaiga (9010*)	25
3.2.7. Soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*).....	26

3.2.8. Siirdesoo- ja rabametsad (91D0*)	27
4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED, EELARVE JA AJAKAVA	33
4.1. Liigikaitselised tööd	33
4.1.1. Linnuliikide kaitsekorralduslikud tegevused.....	33
4.1.2. Kalastiku kaitsekorralduslikud tegevused	34
4.1.3. Taimestiku kaitsekorralduslikud tegevused	34
4.2. Elupaikade kaitsekorralduslikud tegevused.....	35
4.2.1 Vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved /Veisjärv/	35
4.2.2. Huumustoitelised järved ja järvikud (rabalaukad ja laugasjärved)	36
4.2.3. Soo elupaigad	36
4.2.4. Metsa elupaigad.....	37
4.2.5. Kõdusoometsad	37
4.3. Külastuskorralduslikud tööd.....	38
4.4. Teadustöö ja seire.	38
4.5. Kaitseala valitsemine ja järelvalve.	39
4.5.1. Kaitseala piiritähiste uuendamine ja tähistamata piirilõikude tähistamine.	40
4.5.2. Kaitsekorra uuendamine	40
5. KAITSEKORRALDUSKAVA TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE JA UUENDAMINE	43
6. KASUTATUD MATERJALID.....	46

LISAD

Lisa 1. Rubina looduskaitseala kaart.

Lisa 2. Rubina looduskaitseala kaitse-eeskiri.

Lisa 3. Rubina looduskaitseala elupaikade ja kõlvikute kaart.

Lisa 4. Rubina looduskaitseala rajatised ja piiritähised.

Lisa 5. Rubina looduskaitseala elupaikade taastamistegevused.

Lisa 6. I prioriteedina suletavad kraavid.

Lisa 7. I prioriteedina taastatavad alad.

Lisa 8. Rubina looduskaitseala piirilaienduse ettepanek.

Lisa 9. Rubina looduskaitseala linnustiku nimekiri seisuga 2010 aasta.

1. SISSEJUHATUS

Rubina looduskaitseala kaitsekorralduskava on koostatud aastateks 2012 – 2021. Kava koostamisele eelnes 2010. aastal elupaikade, kaitsealuste taimeliikide kasvukohtade ning soola ja Veisjärve linnustiku inventuur. Kaitsekorralduskava koostamisel juhinduti Eesti Vabariigi kehtivast seadusandlusest ja Kaitsekorralduskava koostamise juhendist. Rubina looduskaitseala kaitsekorralduskava on koostatud nii Rubina looduskaitseala kui Rubina loodusala kohta. Rubina looduskaitseala ja Rubina loodusala piirid ühtivad. Vastavalt Looduskaitseseaduse § 25 on kaitsekorralduskava hoiualade ja kaitsealade alapõhise kaitse korraldamise aluseks.

Kaitsekorralduskava kinnitab Keskkonnaameti peadirektor. Teave kaitsekorralduskava kinnitamise kohta avalikustatakse Keskkonnaameti kodulehel.

Käesoleva Rubina looduskaitseala kaitsekorralduskava eesmärk on:

- Anda lühike ülevaade kaitstavast alast - selle kaitsekorraldusest, kaitse-eesmärkidest, rahvusvahelisest staatusest, maakasutusest, huvigruppidest ning alal läbiviidavast riiklikust seirest;
- Analüüsida ala eesmarke ning anda hinnang iga põhiväärtuseks oleva liigi, elupaiga vm. väärtuse seisundile;
- Arvestades alale seatud eesmarke määrata mõõdetavad kaitse-eesmärgid ja kaitsekorralduse oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks ning 30 aasta perspektiivis;
- Anda ülevaade peamistest väärtusi mõjutavatest tegevustest, kirjeldada kaitseks vajalikke meetmeid koos oodatavate tulemustega;
- Määrata põhiväärtuste säilimisele, taastamisele ja tutvustamisele suunatud kaitsekorralduslike tegevuste elluviimise plaan koos tööde mahu, koha, ulatuse kirjelduse ja orienteeruva maksumusega;
- Luua alusdokument kaitseala kaitsekorralduslike tööde elluviimiseks ja rahastamiseks.

Rubina looduskaitseala kaitsekorralduskava on koostanud Tallinna Ülikooli Ökoloogia Instituudi eksperdid Raimo Pajula, Mati Ilomets ja Laimdota Truus. Töö on tehtud Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regiooni tellimusel. Kaitsekorralduskava koostamist koordineeris Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regiooni kaitse planeerimise spetsialist Meelis Suurkask.

Rubina looduskaitseala kaitsekorralduskava algatamise koosolek toimus 21. oktoobril 2010. aastal Karksi vallavalitsuse saalis. Rubina looduskaitseala kaitsekorralduskava projekt oli avalikuks aruteluks Keskkonnaameti kodulehel ajavahemikul 18. aprillist kuni 2. maini 2011. aastal. Kaitsekorralduskava projekti trükitud eksemplariga sai tutvuda Karksi Vallavalitsuses ja Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regiooni kontoris. Avaliku väljapaneku teade ilmus ajalehes "Sakala" ("Sakala" 19. aprill 2011 nr. 75). Valminud kaitsekorralduskava avalik tutvustus ja arutelu toimus 2. mail 2011. aastal Karksi Vallavalitsuse saalis.

Kaitsekorralduskava on valminud „Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007-2013“ ja sellest tuleneva „Elukeskkonna arendamise rakenduskava“ prioriteetse suuna „Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine“ meetme „Kaitsekorralduskavade ja liikide tegevuskavade koostamine looduse mitmekesisuse säilitamiseks“ programmi alusel Euroopa Regionaalarengu Fondi vahenditest.

2. ALA ISELOOMUSTUS

2.1. Rubina looduskaitseala moodustamine

Rubina looduskaitseala moodustati 2005. a eesmärgiga kaitsta kaitsealuseid taime- ja loomaliike, EÜ nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud linnuliikide elupaiku ja rändlindude peatuspaiku ning kaitsta omapäraseid raba- ja metsamaastikke ning Veisjärve. Ala võeti kaitse alla Vabariigi Valitsuse 08.04.2005. aasta määrusega nr 71. „Rubina looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri“ Enne kaitseala moodustamist 2005. aastal alal kaitsealuseid objekte ei olnud.

Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. aasta korralduse nr 615-k „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“ lisa 1 punkti 2 alapunkti 503 alusel on moodustatud Rubina loodusala ja Rubina linnuala, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

2.2. Rubina looduskaitseala kaitse-eesmärgid ja kaitsekord

2.2.1. Kaitse-eesmärgid

Rubina looduskaitseala kaitse-eesmärkideks on kaitsta kaitsealuseid taime- ja loomaliike, EÜ nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (Linnudirektiiv) I lisas nimetatud linnuliikide elupaiku ja rändlindude peatuspaiku ning kaitsta omapäraseid raba- ja metsamaastikke ning Veisjärve.

2.2.2. Rubina loodusala

Rubina looduskaitseala on terves ulatuses arvatud Natura loodusalade võrgustikku Rubina loodusalana (EE0080501). Rubina loodusala eesmärk on kaitsta loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpe: vähe- kuni kesктоitelised kalgiveelised järved (3140), huumustoitelised järved ja järvikud (3160), rabad (*7110), nokkheinakooslused (7150), vanad looduspõõsad (*9010), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0) ja II lisas nimetatud liigi, harilik vingerjas (*Misgurnus fossilis*), kaitse.

2.2.3. Rubina linnuala

Rubina looduskaitseala on terves ulatuses arvatud ka Natura linnualade võrgustikku Rubina linnualana (EE0080572). Liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on laululuik (*Cygnus cygnus*), väikepistrik (*Falco columbarius*) ja kalakotkas (*Pandion haliaetus*). Kalakotka elupaik asub väljaspool Rubina looduskaitseala eraldi püsielupaigana.

Rubina looduskaitseala on ka rahvusvahelise tähtsusega linnuala (IBA), mille puhul on „kriteeriumile vastavaks liigiks“ kalakotkas ning teisteks olulisteks liikideks laululuik ja väikepistrik.

2.2.4. Kaitsekord

Kaitseala tüüp on looduskaitseala. Kaitse-eeskirjaga kehtestatud kaitsekord ja piirangud on sätestatud eesmärgiga ja ulatuses, mis tagab kaitsealal esinevate liikide ja looduslike elupaikade soodsa seisundi ning kaitse-eesmärkide täitmise. Rubina looduskaitseala maa- ja veeala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripäradele ja majandustegevuse piiramise astmele kaheks sihtkaitsevööndiks (Rubina skv, Õhne skv) ja kaheks piiranguvööndiks (Veisjärve pv, Õhne pv). Rubina looduskaitseala kaart on esitatud lisas 1 ja kaitse-eeskiri lisas 2.

Kaitsealal lubatud tegevused.

Kaitsealal on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi. Telkimine ja lõkke tegemine on lubatud ainult kaitseala valitseja nõusolekul selleks ettevalmistatud ja tähistatud kohtades. Jahipidamine on lubatud 1. septembrist 31. jaanuarini. Kaitsealal on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades. Kaitsealal on lubatud sõidukiga sõitmine teedel. Maastikusõidukiga sõitmine on lubatud vaid kaitseala valitseja nõusolekul. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine kaitseala valitseja nõusolekuta on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemisega seotud töödel, käesoleva kaitse-eeskirjaga lubatud töödel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel. Kaitseala vee-alal on lubatud mootorita ja kuni 6 kW mootoriga ujuvvahendiga sõitmine.

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja kõlvikute sihtotstarvet, koostada maakorralduskava ja teostada

maakorraldustoiminguid, väljastada metsamajandamiskava, kinnitada metsateatist, kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut, anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks, anda projekteerimistingimusi või ehitusluba.

Kaitseala vööndid.

Õhne sihtkaitsevöönd hõlmab Rubina raba ja Õhne kanali vahelisel alal paiknevad metsaalad. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine. Rubina sihtkaitsevööndi hõlmab Rubina soolad, vööndi kaitse-eesmärk on metsaökosüsteemi arengu tagamine üksnes loodusliku protsessina. Tõenäoliselt on siin mõeldud siiski ka sooökosüsteemide arengut.

Piiranguvöönd on kaitseala majandatav osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse. Rubina looduskaitsealal on kaks piiranguvööndit: Veisjärve piiranguvöönd, mis hõlmab kogu järve ning Õhne piiranguvöönd, mis paikneb kaitseala lääneservas ning hõlmab valdavalt intensiivselt kuivendatud metsaalasid. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine. Piiranguvööndis on lubatud majandustegevus mis ei lähe vastuollu kaitse-eesmärkidega.

2.3. Riiklik seire

Keskkonnaregistri andmete alusel on Rubina looduskaitsealal üks seirejaam.

Tabel 1. Riikliku seire jaam Rubina looduskaitsealal

Seirejaama nr	Teostatav programm	Mõõtekohtade arv	Selgitus
SJA9257000	Väikejärvede seire	1	Seiratakse Veisjärve seisundit

2.4. Biogeograafiline iseloomustus

2.4.1. Asukoht ja geograafiline asend

Rubina looduskaitseala asub Viljandimaal Karksi ja Tarvastu vallas ning Valgemaal Helme ja Põdrala vallas. Kaitseala maad jagunevad järgmiste külade vahel: Karjatnurme

(Helme vald), Voorbahi (Põdrala vald), Sudiste (Karksi vald), Ainja (Karksi vald), Veisjärve (Taruvalu vald).

Kaitseala kogupindala on 2097,1 ha. Rubina looduskaitseala paikneb Sakala kõrgustiku kaguosa lainja moreentasandiku loode-kagusuunalises madalas nõos. Eesvooluks on Veisjärvest algav Õhne jõgi. Kaitseala tuumiku moodustavad Rubina raba ja Veisjärv, lääneosas hõlmab kaitseala ka üsna ulatuslikke metsamassiive.

2.4.2. Maastik

Rubina looduskaitseala paikneb Sakala kõrgustiku kaguosas. Rubina soo (tuntud ka Lagesoo ja Tõrusoo nimede all) asub lainja moreentasandiku ulatuslikus nõos, mille lohkudesse jäid pärast mandrijää taandumist väikesed järved, millele viitavad hajusalt paiknevad 30–40 cm paksused järvemudakihid turba all. Veisjärv on võrdlemisi suur (pindala 481 ha) ning ainus siinses nõos senini püsinud jäänuk pärastjääaegsest suuremast jääpaisjärvest. Järve suurim sügavus on 4 m ja keskmine sügavus vaid 1,3 m, veekogu põhjas lasub kuni 4,5 meetri paksune mudakiht. Veisjärv kuulub Kõrg-Eesti rohketoiteliste järvede hulka, vesi on keskmise karedusega, kihistumata (Mäemets, 1977). Järve kaldajoone pikkus on 9047 m ja valgala 26,1 km². Veisjärvest voolab välja Õhne jõgi.

Veisjärvest lähtuv Õhne jõgi ei voola oma kunagises looduslikus süngis, vaid juba 1920ndatel kaevatud ja hiljem süvendatud 3,3 km pikkuses Õhne kanal. Kanali veepeegli laius on 2-6 m, alamjooksu poolel on kanal kibraste poolt üles paisutatud. Kanali lähtest ca 240 m allavoolu on rajatud puidust pais hoidmaks järve veetaset. Õhne jõe endine süng on kasvanud kinni ja õõtsikuga kattunud.

Suurima osa kaitsealast moodustab Rubina soo, mille looduslikus seisundis säilinud osa pindala kaitseala piires on 1004 ha. Ligikaudu 40 ha suurune ala soo lõunatipus, kus levivad väärtuslikud siirdesoo- ja madal-sooalad, jääb kaitsealast väljapoole. Soos domineerivad ulatuslikud rabamaastikud hästi välja kujunenud peenar-älves- ja peenar-älves-laugasrabaga. Rubina raba näol on tegemist vana ja paksu turbalasundiga (kuni 9,7 m) hästi väljakujunenud rabaga, mis oma taimkattelt on üleminekuline Ida-Eesti tüübilt Lääne-Eesti tüübile. Rabalaamade vahel ja servades levivad rabamännikud. Rabaalal on keerukas hüdroloogiline võrgustik äravoolunõvade, lasundisestest ojade (salaojade) ja „rabaallikatega“. Soo loodeservas levib puis-siirdesoo ja siirdesoomets. Soo lõunatipus levivad omanäolised läbivoolulised madal-soo- ja siirdesooalad. Paraku jääb enamus neist väärtuslikest sooaladest

kaitseala piiridest väljapoole. Soo servaalad on kuivendatud intensiivse metsakuivendusega, soo põhjaosas ja vähemal määral ka teistes servades on käsitsi turvast kaevandatud. Valdav osa rabaalast on siiski üsna heas loodulikus seisundis. Rubina soo näol on tegu piirkonna ühe suurema, väärtuslikuma ning paremini säilinud rabaga.

Läänes piirab rabaala kõdusoometsade massiiv – kunagine kuivendatud madal- ja siirdesooala. Paiguti on kõdusoometsade puistu vanus üle 100 a ja metsad on juba vana loodusmetsa ilme ning tunnustega. Oma edela-, lääne- ja idaservas ulatub kaitseala ka väljapoole soonõgu kõrgema reljeefiga moreenist pinnakattega aladele, kus levivad kuuse-segametsad.

Rubina looduskaitseala paikneb kogu oma ulatuses loodusmaastikus, inimasustus ja põllumajanduslikult kasutatavad maad kaitsealal puuduvad.

Mullastikus valdavad soomullad (raba- madalsoo- ja siirdesoomullad), kaitseala servades, ja mineraalmaasaartel leidub väikesel pindalal ka gleimuldasiid ja leetunud muldasiid.

2.4.3. Elupaigad ja elustik

Rubina looduskaitseala kaitseväärtuste inventuuril 2010. a tehtud Euroopa Loodusdirektiivi elupaikade kaardistamise tulemuste alusel on loodusdirektiivi elupaikade kogupindala kaitsealal 1705 ha, mis moodustab 81,3% kaitseala pindalast. Väga hea esinduslikkusega elupaikade kogupindalaga on 638 ha, mis moodustab 30% kaitseala kogupindalast (tabel 1). Lisaks loodusdirektiivi elupaikadele kaardistati muud kaitsealal asuvad kõlvikud..

Tabel 2. Rubina looduskaitseala loodusdirektiivi elupaigad ja kõlvikud.

Elupaiga KOOD ¹	Elupaik/kõlvik	Pindala (ha) (Natura andmebaas)	Pindala (ha) (2010 a. inventuur)	NATURA elupaikade esinduslikkus ² (ha)			
				A	B	C	D
3140	Vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved	478,1	478,1			478,1	
3160	Huumustoitelised järved ja järvikud	16,8	17,8	17,8			
7110*	Looduslikus seisundis rabad	616,5	620,8	400	150	70,8	
7120	Rikutud kuid taastumisvõimelised rabad		110,8				110,8

Elupaiga KOOD ¹	Elupaik/kõlvik	Pindala (ha) (Natura andmebaas)	Pindala (ha) (2010 a. inventuur)	NATURA elupaikade esinduslikkus ² (ha)			
				A	B	C	D
7140	Siirdesood ja õõtsiksood		29,8	20	9,8		
91D0*	Siirdesoo- ja rabametsad	422,0	224,2	95	75	54,2	
9010*	Vanad loodusmetsad	190,8	148,8	30,4	5,3	113,1	
9080*	Soostuvad ja soo-lehtmetsad	80	74,4	74,7			
	Kõdusoometsad		283,8				
	Noored või majandatud arumetsad		99,2				
	Sihid ja teed		9,3				
	KOKKU		2097	637,6	300,1	737	110,8

¹⁾ Kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu loodusdirektiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatähtsad elupaigatüübid.

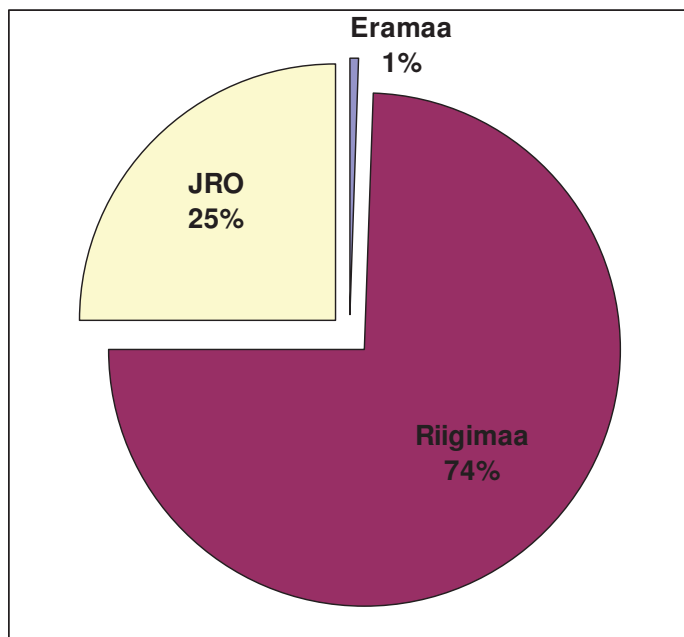
²⁾ Elupaiga esinduslikkus A – väga hea, B – hea, C- arvestatav, D – väheesinduslik.

Kokku on Rubina looduskaitsealal esindatud 7 loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaika. Elupaigatüüpide ja kõlvikute kaardid on toodud lisas 3. Esmatähtsatest elupaikadest on esindatud looduslikud rabad (7110*), mis on esindatud elupaikadest ka suurima pindalaga (621 ha). Pindalaliselt ulatuslik on ka järve elupaik (Veisjärv pindalaga 478 ha). Suhteliselt ulatuslikul alal on esindatud siirdesoo- ja rabametsad (224 ha) ja vanad loodusmetsad (148,8 ha). Rikutud kuid taastumisvõimelised rabad levivad samuti arvestataval pindalal (111 ha). Siirdesood ja õõtsiksood (29,8 ha) ja huumustoitelised järved ehk rabalaukad (17,8 ha) levivad märksa väiksemal alal. Nokkheinakooslused on rabaalal laialt levinud kuid arvestatud pindalaliselt looduslike raba elupaiga koosseisu. Elupaigad „Tamme, pärna, vahtra, saare või jalakatega Fennoskandia hemiboreaalsed looduslikud vanad laialehised epifüütiderikkad salumetsad” (*9020) ja „Hariliku kuusega rohunditerikkad Fennoskandia metsad” (9050) ei ole puhtakujuliselt välja kujunenud ja ei eristu selgelt vanade loodusmetsade tüübist. Seetõttu käsitletakse neid elupaiku koos vanade loodusmetsadega. Sooelupaigatüübid, seda eriti soo servaaladel, on olulisel määral mõjutatud kuivendusest, samas on osa intensiivselt kuivendatud soometsadest kujunemas vanadeks loodusmetsadeks.

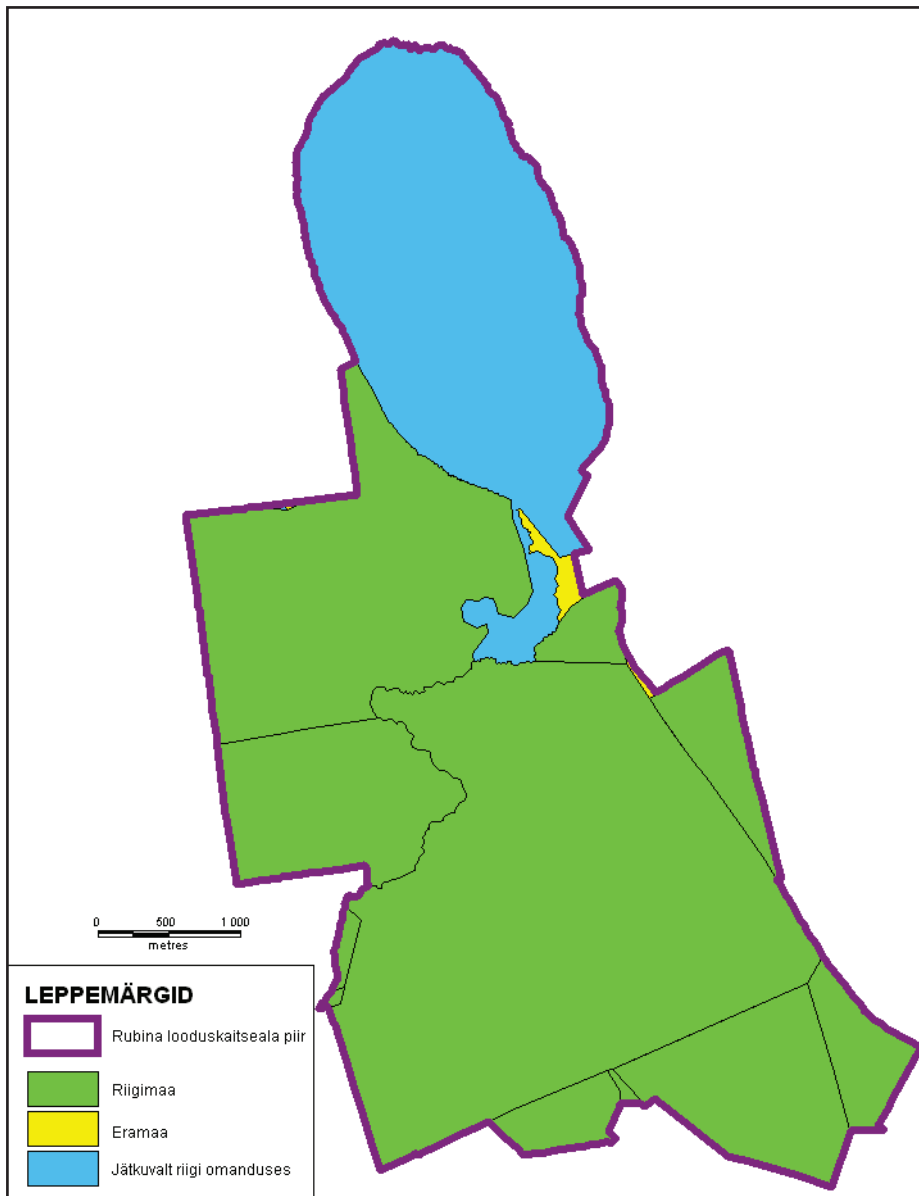
2010. aastal viidi läbi Rubina looduskaitseala linnustiku uuring. Kokku registreeriti kaitsealal 106 liiki linde, neist 37 liiki olid kaitsealused, neist 26 on ka Euroopa Linnudirektiivi alusel kaitstavad. Kaitsealustest liikidest kaks (merikotkas, kalakotkas) kuuluvad I kaitsekategooriasse, seitse liiki kuuluvad II kaitsekategooriasse.

2.5. Maaomand ja maakasutus

Rubina looduskaitseala pindala on 2 097,1 ha, millest 478,6 ha moodustab Veisjärv. Enamus kaitsealusest maast on Riigimetsa Majandamise Keskuse hallatav maa. Maakatastri andmetel moodustab riigimaa kaitseala pindalast 74%, eramaa 1% ja jätkuvalt riigi omandis olev maa (skeemil JRO) 25%. Kaitseala maajaotus omandivormi alusel on toodud joonisel 1. Skemaatiline joonis maaomandite paiknemisest on toodud joonisel 2.

Joonis 1. Rubina looduskaitseala maaomandi jaotus.

Juunis 2. Rubina looduskaitseala maaomandi paiknemine.

2.6. Kaitseala infrastruktuur

Looduslike olude tõttu on Rubina looduskaitseala infrastruktuur äärmiselt hõre ja koosneb vaid kaitsealale või selle piirile ulatuvatest üksikutest metsateedest. Kaitseala maadele ulatuvad selle lääneservas vaid kaks metsasihte mööda kulgevat metsateed (kogupikkusega 3,1 km). Teed kulgevad kraavide äärsetel pinnasevallidel ning on olulise katteta ja suhteliselt halvas seisukorras. Teid kasutati enne kaitseala rajamist metsade majandamiseks. Sõitmiseks on kasutatud ning saab maastikule sobivate vahenditega kasutada ka mitmeid teisi metsasihte, eelkõige aga lõikudes, kus need kulgevad mineraalsel pinnasel. Põhikaardile neid teedena

kantud siiski ei ole. Metsasihtide võrgustikku võib samuti pidada tinglikult infrastruktuuriks. Kohaliku tähtsusega tee kulgeb kaitseala edelaservas lõigates 290 m lõigul kaitseala, kuid sisuliselt kulgedes siiski selle piiril. Kaitseala piirini (Veisjärve idakaldani) ulatavad kaks väikest teed Lutu ja Lutu-Peetri majapidamiste juures. Ida poolt möödub kaitseala lähedusest kohalik tee. Muid olulisi infrastruktuuriobjekte nagu elektriliine, sidekaableid või teisi ehitisi ja rajatisi kaitsealal ei ole.

2.7. Huvigrupid ja nende huvid

Rubina looduskaitseala asub Viljandi- ja Valgamaa piiril hõlmates osa ulatuslikust loodusmaastikust, mis on oma looduslike olude tõttu olnud juba traditsiooniliselt hõredalt asustatud. Kaitseala lähistel on asustus koondunud Veisjärve ümbrusesse, kus asuvad põlluharimiseks sobivad maad. Teise asustuskeskmena võib välja tuua Rubina soost lõunas paikneva Karjatnurme küla. Asustus Rubina soo ümbruses on olnud varem märksa tihedam, kuid paljud metsatalud on praeguseks tühjaks jäänud. Rubina soo servaalad ning sood ümbritsevad metsad leiavad üsna laialdast kasutust metsamarjade ja seente korjamise alana. Veisjärv on hinnatud kalastus- ja puhkealana.

Tabel 3. Rubina looduskaitsealaga seotud huvigrupid.

Huvigrupp	Huvid
Maaomanikud	Maadel asuvate metsade majandamine,
Omavalitsused	Kaitseala potentsiaali rakendamine piirkonna arenguks. Tulubaasi suurendamine, tööhõive kasv ja seeläbi sotsiaalse heaolu kasv. Veisjärve puhkepiirkonna areng. Rubina soo kui kohalike elanike puhkeala ja marjaala edasine kasutamine ja väärtustamine.
Puhkajad, matkajad, marjulised (külastajad)	Võimalused kaitseala külastamiseks, hea ligipääs Rubina soole ja Veisjärvele. Ettevalmistatud puhkekohad, võimalus järve ääres viibimiseks ja paadiga järvele pääsemiseks. Avalikud supluskohad ja nende heakord. Viitade ja kaitseala tutvustava info olemasolu ja kvaliteet.
Kalastajad, jahimehed	Harrastuskalapüük. Vaba pääs järvele, järve hea seisund ja

Huvigrupp	Huvid
	kalarikkus. Võimalus pidada jahti kaitsealal.
Ettevõtjad	Ettevõtluse (eelkõige metsamajanduse ja rekreatsiooniga seotud) arendamine, piirangute viimine miinimumini, külastajate/turistide arvu kasv, ürituste/matkade korraldamine, kaitseala infrastruktuuride areng. Lihtsam ja intensiivsem metsamajandus kaitsealal.
Keskkonnaamet	Kaitseala kaitseväärtuste säilimine, liigilise mitmekesisuse ja kaitsealuste liikide soodsa seisundi tagamine ja võimalusel paranemine. Kaitseala kaitseväärtuste säilimiseks vajaminevate tööde teostamine/korraldamine. Kaitseala puudutava seireinfo kogumine ja analüüsimine.
Riigimetsa Majandamise Keskus	Piiranguvööndi metsade majandamine. Ala külastuse korraldamine ja looduskaitsete väärtuste seisundi parandamine ja soodsa seisundi säilitamine.
Valitsusvälised organisatsioonid	Piirkonna arengule kaasaaitamine, kohaliku kogukonna arengu innustamine ja edasivedamine, kaitseala potentsiaali rakendamine kogukonna arengu hüvanguks.
Teadlased	Looduskaitseala elustiku ja ökoloogiliste tingimuste. Liikide, koosluste ja ökosüsteemides toimuvate protsesside uurimine. Elupaikade kaitseks ja haruldaste liikide säilimiseks sobivate tegevuste väljatöötamine, elluviimine ja tulemuslikkuse hindamine. Eluslooduse seire.
Euroopa Liit	Olemasolevate elupaikade ja liikide soodsa seisundi säilimine (Kuna Eesti riik on Rubina loodusala ja Rubina linnuala esitanud Natura 2000 võrgustikku, siis on Eestil vastutus selle ala loodusväärtuste säilimise seisukohast ka Euroopa Liidu ees. Eesti riigi kohustus on kõigi Natura 2000 alade kaitse korraldamine ja loodusväärtuste püsimisele kaasa aitamine. Elupaikade seisundist ja kehtestatud kaitsemeetmetest annavad liikmesriigid perioodiliselt aru Euroopa Komisjonile.). Regionaalse arengu ja piirkonna elanike elukvaliteedi tagamine.

3. RUBINA LOODUSKAITSEALA KAITSEVÄÄRTUSED JA KAITSEMEETMED

3.1. Elustik

3.1.1. Linnud

Rubina looduskaitseala (edaspidi LKA) linnustiku inventuur viidi läbi 2010.a. aprilli lõpus ning mai alguses. Kaitsekorralduskava koostamisel kasutati ka aastatel 1997 ning 2007 läbi viidud linnustiku loenduse materjale (Mikk ja Merivee, 1997; Merivee, 2007). Siinkohal on oluline märkida, et 1997.a. läbi viidud inventuuriga käidi läbi Rubina sookompleksi. Ümbritsevaid metsamassiive külastati põgusalt ning Veisjärve linnustikku ei kaardistatud. Seetõttu ei saa 1997. aasta andmeid üks-üheselt käesoleva aasta andmetega võrrelda. Siiski annavad enam kui 10 aasta tagused andmed küllaltki hea ülevaate soolinnustikus toimunud muutustes.

Kokku registreeriti Rubina looduskaitsealal 107 linnuliiki (lisa 9.). Võrreldes 1997. a. on Rubina soolinnustiku hulgas peamisteks muutusteks soo avamaastiku liikide arvukuse vähenemine. Seda on võimalik täheldada nii rüüda, sookiuru kui tedre arvukuse langusest. Võib eeldada, et liikide arvukuse langust põhjustab sobivate avamaastikuelupaikade vähenemine, kuna soo metsastub (männistub). Viimasest annab tunnistust ka metskiuru ning lehe- ja põõsalindude arvukuse suurenemine.

1997. aastaga võrreldes on varem Rubina soo laugastikul pesitsenud laululuik kolunud Veisjärve lõunaossa. Võimalik, et laugastiku piirkonnas toimuv linnujaht on olnud luige soost lahkumise põhjuseks. Siinkohal võib huvitava faktina mainida, et Eestis fikseeriti laululuige pesitsemine esmakordselt just siin, Rubina rabas, 1989. aastal¹.

Rändel peatuvad Veisjärvel viupardid, tuttvardid, punapea-vardid, sõtkad, väikekosklad, sinikael-pardid, piilpardid. Enim peatub sinikaela (kuni 50), vähim väikekosklaid. Soomaastikus peatuvad rüüdad (kuni 50), sookured, mudatildrid, heletildrid, rabahaned ja suur-laukhaned.

Rubina looduskaitsealal elutseb 37 kaitsealust linnuliiki. I kaitsekategooria kaitsealuseid pesitsevaid liike on üks: merikotkas; must-toonekurg ning kalakotkas teadaolevalt enam ala ei

¹ Linnuharulduste komisjoni (HK) poolt käsitletavate liikide kõik aktsepteeritud vaatlused seisuga 18.08.2010, http://www.eoy.ee/yhing/hk/hk_aktsept.pdf

asusta. II kaitsekategooria liike on 7 (laululuik, kanakull, metsis, väikekajakas, jäälind, valgeselg-kirjurähn, laanerähn) ja III kaitsekategooria pesitsevaid liike on 10.

Rubina looduskaitseala kaitse-eesmärkides ei ole nimeliselt kaitstavaid linnuliike välja toodud. Liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse Rubina linnualal, on laululuik, väikepistrik ja kalakotkas. Nimetatud linnuliikide elupaikade ohutegurid ja kaitsemeetmed on sarnased ning neid käsitletakse koos ühes punktis.

Kaitse-eesmärk:

- Eesmärk 30 aasta perspektiivis:
 - 1) Rubina looduskaitsealal pesitseb 1 paar laululuiki.
 - 2) Rubina looduskaitsealal pesitseb 1 paar väikepistrike
 - 3) Rubina linnualal pesitseb 1 paar kalakotkast, kelle toitumisterritoorium asub Rubina looduskaitsealal.
 - 4) Rubina looduskaitsealal pesitseb 1 paar merikotkast.
- Eesmärk kaitsekorraldusperioodi jooksul:
 - 1) Rubina looduskaitsealal pesitseb 1 paar laululuiki.
 - 2) Rubina looduskaitsealal pesitseb 1 paar väikepistrike
 - 3) Rubina linnualal pesitseb 1 paar kalakotkast, kelle toitumisterritoorium asub Rubina looduskaitsealal.
 - 4) Rubina looduskaitsealal pesitseb 1 paar merikotkast.
 - 5) Looduskaitseala linnuliikide liigirikkuse säilimine.

Ohutegurid:

1. Pesapaikade hävimine.

Peamisteks elupaikade hävimise põhjusteks on lageraba laugaste piirkonna puistumine kuivenduse tagajärjel ja Veisjärve seisundi halvenemine. Veisjärve seisundit halvendab madal veetase, mis soodustab kaldapiirkonna veetaimestiku vohamist.

2. Toitumisalade hävimine.

I ja II kaitsekategooria kaitsealused linnuliigid vajavad toitumiseks avamaastikku. Toitumisalade säilimine on otseses seoses Rubina sooelupaikade ja Veisjärve heas seisundis säilimisega.

3. Häiringud.

Linnujaht ja rabas matkamise intensiivistumine põhjustaks häiringuid rabalinnustikule ning viiks selle vaesustumisele.

Meetmed:

1. Metsastumise pidurdamine elupaikade loodusliku veerežiimi taastamise ning vajadusel raiete abil. Raieid teostada väljaspool lindude pesitsusaega.

2. Linnujahi lõpetamine.

Linnujaht kahjustab otseselt kaitse-eesmärgina määratletud rändlinnuliikide kaitset, mistõttu ei tohi see olla lubatud.

3. Rubina soostikku ega ka metsamassiividesse mitte planeerida rekreatiivsel eesmärgil kasutatavaid rajatisi (laudteed, vaatetornid jms).

Kaitsealal on piisav häiring Veisjärve avaliku ranna näol, kuhu suur osa külastuskoormusest on otstarbekas koondada. Külastuse hajutamise vajadusel kavandada rekreatiivsed rajatised väljapoole kaitseala paiknevatesse riigimetsadesse.

4. Kaitsekorra uuendamisel on otstarbekas loetleda üles kaitse-eesmärgidena kaitsealal pesitsevad kaitsealused liigid, mitte piirduda lihtsalt märkega, et alal kaitstakse EÜ nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud linnuliike, nagu kaitse-eeskirjas praegu tehakse. Taolisel moel eesmärkide nimetamine võib põhjustada segadust.

5. Natura 2000 andmebaasi kirjete uuendamine.

Linnuala nimekirjas on toodud pesitsejatena must-toonekurg, metsis, laululuik, kalakotkas ning väikepistrik. Neist liikidest must-toonekurg ning kalakotkas ala enam ei asusta.

3.1.2. Kalad /vingerjas/

Veisjärve elustiku inventeerimise andmetel elutseb järves 8 kalaliiki: ahven, haug, kiisk, koha, latikas, mudamaim, nurg ja särg. Väärtusliku liigina esineb järves koha, mille noor populatsioon on suurenemas. Kaitseala kaitse-eeskirjas on kaitse-eesmärgina märgitud vingerja kaitse. 2010 aastal tehtud proovipüügid vingerja esinemist järves ei saa kinnitada ega ümber lükata (Ott, 2010). Vingerja seisundi hindamiseks on vaja viia läbi täiendavad uuringud.

Kaitse-eesmärk:

- Eesmärk 30 aasta perspektiivis: Kalastiku liigirikkuse ja populatsioonide seisundi paranemine.
- Eesmärk kaitsekorraldusperioodi jooksul:
 - 1) Kalastiku liigirikkuse ja populatsioonide seisundi paranemine.
 - 2) Vingerja populatsiooni seisundi selgitamine.
 - 3) Kohapopulatsiooni areng. Röövkalade osakaalu tõus.

Ohutegurid:

1. Elupaikade ja kudemisalade hävimine.

2. Veisjärve madal veetase.

Madal veetase põhjustab hapnikurežiimi ja ammooniumi ainevahetuse halvenemist. See võib omakorda põhjustada kalastiku seisundi halvenemist .

3. Veetaseme kiire tõstmine 1 m võrra.

Veetaseme kiire ulatuslik tõstmine põhjustab soolade üleujutamist, ujuvate turbasaarte teket, turba mineraliseerumist, mis võib halvendada veekvaliteeti.

Meetmed:

1. Uuringu(te) korraldamine vingerja populatsiooni seisundi väljaselgitamiseks.
2. Veetaseme tõstmine ja järve veemahu suurendamine väljavoolava Õhne kanali paisutamise teel.
3. Veetaseme tõstmine järk-järgult, mis võimaldab soopinnal veetasemega kaasa kerkida.
4. Koha kaitsmine ja röövkalade osakaalu tõstmine.
Röövkalade osakaalu suurenemise tulemusena saavutada väikese latika arvukuse vähendamine, mis võimaldaks üksiti toidukonkurentsi vähenemise tõttu isendite paremaid kasvuparameetreid.
5. Kaitseala järelvalve elektriga röövpüügi vältimiseks.
6. Toitainete järve sattumise piiramine.

3.1.3. Taimed

Rubina looduskaitsealal leidub teadaolevalt 5 kaitsealust taimeliiki, millest üks (kaunis kuldking) kuulub II kaitsekategooriasse ja neli liiki (mets-vareskold, harilik ungrukold, kahkjaspunane sõrmkäpp ja väike vesiroos) III kaitsekategooriasse. Kaitsealuste taimeliikide kasvukohad asuvad Rubina soo lääne- ja edelaserva soistes metsades, Rubina ja Õhne sihtkaitsevööndites.

II kategooria kaitsealuse taimeliigi kauni kuldkinga kasvukoht paikneb kaitseala edelaosas, soo serva läheduses kõdusoometsa alal. Leiukohas kasvasid 2000. a üksikud isendid, kasvukoht on liiga kuiv (kraavitatud ala) ja pime (võsastuv).

III kaitsekategooria liikide hariliku ungrukolla ja mets-vareskolla kasvukohad paiknevad kaitseala edelaservas vana loodusmetsa aladel. EELIS andmebaasi andmetel on ungrukolla levikuala pindala 4,7 ha ja mets-vareskolla levikuala 6,6 ha.

III kaitsekategooria liik kahkjaspunane sõrmkäpp levib väikese, kuid tihedalt asustatud kasvualana soo loodeservas kuivendusest mõjutatud siirdesoometsas. Alla 0,1 ha suurusel kasvualal leidis 2010 aastal paarsada elujõulist ja viljunud isendit.

Üksik kahkjaspunase sõrmkäpa elujõuline viljunud isend leiti soo lääneservas looduslikus siirdesoometsas.

Kaitse-eesmärk:

- Eesmärk 30 aasta perspektiivis:
 - 1) Kauni kuldkinga populatsiooni säilimine kaitsealal.
 - 2) Kaitsealal kasvab 5 liiki kaitsealuseid taimi.
- Eesmärk kaitsekorraldusperioodi jooksul:
 - 1) Kauni kuldkinga populatsiooni säilimine kaitsealal.
 - 2) Kaitsealal kasvab 5 liiki kaitsealuseid taimi.

Ohutegurid:

1. Kaitsealuste taimeliikide kasvukohtade võsastumine.
2. Taimede korjamine või äratallamine.
3. Metsakuivenduse mõju.

Meetmed:

1. Raba ja siirdesoo ning sooservaalade veerežiimi taastamine.

2. Kaitsealuste liikide seisundi seiramine.
3. Vajadusel võsa piiramine kuldkinga kasvukohas

3.2. Elupaigatüübid

3.2.1. Vähe- kuni kesктоitelised kalgiveelised järved (3140) /Veisjärv/

Veisjärve pindala on 481,1 ha (Eesti järvede nimestik, 2006), valgla pindala 2123 ha. Järve suubuvad mitmed kraavid, välja voolab Õhne jõgi 1920ndatel aastatel kaevatud kraavina. Jõe kunagises looduslikus süngis on vool lakanud ning see on kinni kasvanud. Järve veevahetus toimub 1,4 korda aastas (Loopmann, 1984). Veisjärve veetaseme alandamine ja väljavoolu asukoha muutmine on põhjalikult muutnud ökosüsteemi.

Elustiku vaesustumine, veeõitsengud, üldine eutrofeerumine ja ökoseisundi kiired kõikumised on sellele järvele iseloomulikud. Veisjärv (VRD tüüp II) on madal, keskmise karedusega, heledaveeline. Vee värvus oli kollane, juulis ja septembris rohekaskollane. Orgaanilise aine suure sisalduse tõttu oli vee läbipaistvus väike, 0,7-1,1m. Vee pH oli kõrge (8,4-9,3), HCO₃ oli 2,1-3,2 mg-ekv/l ja vee elektrijuhtivus 156-286 µS/cm. Vesi oli mais ja septembris nõrgalt aluseline, juunist augustini aluseline. Vee pH üle 9 näitab järve väga halba seisundit. Vee kõrge pH on põhjustatud intensiivsest fotosünteesist. Vegetatsiooniperioodil on Veisjärve vee pH režiimi kujundajaks vetikad, suurtaimed ning gaasivahetus mudaga ja atmosfääriga. Vesi oli hapnikurikas (O₂ 8,5-11 mg/l; küllastusprotsent 97-116). Üld-P kontsentratsioon

(0,031 mg P/l) vastas väga heale, üld-N kontsentratsioon (1,077 mg N/l) vaid kesisele vee kvaliteedi klassile. Vee pH 9 vastas halvale, vee läbipaistvus (0,9 m) väga halvale ökoloogilisele seisundile. Kevadel vähendab vee kvaliteeti N-ühendite rohke sisaldus, suvel kõrge pH ja vee väike läbipaistvus.

EL veepoliitika raamdirektiivi (2002) nõuetest lähtuvalt oli järve seisundi hinnang fütoplanktoni keskmistatud näitajate osas järgmine: Chl_a- hea; FKI- halb; fütoplanktoni kooslus (FPK)- hea; ühetaolisuse indeks (J)- hea.

Zooplanktoni koguarvukus oli järves suur, biomass väike (vastavalt 164,2*10³ is./m³ ja 0,4589

g/m³. Analüüsitud veeproovi põhjal võib siiski väita, et järve seisund on hea, seisund on stabiilne ja pigem paranemas. Ka bakterplanktoni näitajate põhjal on Veisjärve seisund viimase kolmekümne aasta jooksul oluliselt paranenud.

2010.a. katsepüügis tuvastati 10 liiki kalu: ahven, haug, kiisk, koha, latikas, mudamaim, nurg, roosärg, särg, viidikas (Ott, 2010).

Kaitse-eesmärk:

- Eesmärk 30 aasta perspektiivis: Elupaigatüübi vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved (Veisjärve) säilimine 478 ha.
- Eesmärk kaitsekorraldusperioodi jooksul:
 - 1) Veisjärve veekvaliteedi paranemine
 - 2) Järve kaldaalade kinnikasvamise pidurdamine
 - 3) Kaitsealuste ja haruldaste liikide elutingimuste paranemine
 - 4) Järve puhkemajanduslike väärtuste suurenemine
 - 5) Järve kalavarude suurenemine

Ohutegurid:

1. Veetaseme alanemisest tingitud hapnikurežiimi ja ammooniumi ainevahetuse halvenemine

2. Õhne kanali paisutamise järel veetaseme kiirest tõusust ja turbaalade üleujutamisest tingitud toitainetesisalduse, orgaanilise aine ja heljumi hulga tõus, ujuvate turbasaarte teke.

3. Naaberaladelt tulenev reostus.

Veisjärve valgatalal olevatelt põllumaadelt ja inimasustusest tulenev hajureostus ning toitainete sissekanne.

4. Risustamine. Eelkõige supuskoha piirkonnas

Meetmed:

1. Veetaseme tõstmine ja järve veemahu suurendamine väljavoolava Õhne kanali paisutamise teel.

2. Veetaseme tõstmine järk-järgult, mis võimaldab soopinnasel veetasemega kaasa kerkida ning üleujutusi ära hoida.

3.2.2. Looduslikud huumustoitelised järved ja järvikud (3160)

Elupaigatüüpi kuuluvad rabalaukad (huumustoitelise veekogu kasvukohatüüp). Laukaid esineb rohkearvuliselt üle enamuse rabaala. Põhikaardi ja aerofoto järgi on eristatud üle 400 lauka kogupindalaga ligikaudu 18 ha. Enamus laugastest on suurusega alla 40x10 m, kuid esineb ka suuremaid, nn laugasjärvi, mille pikkus küünib paarisaja meetrini. Enamus laukaid on alla 2 m sügavused. Kuna laukad paiknevad peaaegu kuivenduse mõjuta rabaaladel, on elupaigatüübi seisund hea.

Kaitse-eesmärk:

- Eesmärk 30 aasta perspektiivis: Elupaiga Looduslikud huumustoitelised järved ja järvikud säilimine vähemalt 17 ha.
- Eesmärk kaitsekorraldusperioodi jooksul:
 - 1) Elupaiga pindala säilimine 17 ha.

Ohutegurid:

1. Raba servaalade metsastumine, lageraba alade kujunemine puisrabaks.

Meetmed:

1. Rabaservades olevate kraavide ja turbakarjäärde väljavoolude sulgemine.

3.2.3. Looduslikus seisundis rabad (7110*)

Looduslikus seisundis raba on domineerivaks elupaigatüübiks Rubina looduskaitsealal hõlmates valdava osa Rubina soo looduslikus seisundis säilinud aladest. Raba levib 621 ha suurusel alal, millest 400 ha on ilma otseste märgatavate inimõjudeta ja seetõttu hea esinduslikkusega. Elupaigatüübi piires levivad puis-lauka-, puis-älve-, puis-rohu-, puis-puhmaraba tüübid. Rabakooslused on vanad ja aastatuhandete jooksul hästi väljakujunenud iseloomulike mikrovormide (peenrad, älved, laukad) ning mikromaastikega. Servaalad on siiski mõjutatud kuivendusest. Kogu rabaalal võib täheldada puurinde tihenemise tendentsi – raba männistumist. Tegemist on nii Eestis kui kogu põhjaparasvöötmes täheldatava üldise trendiga, mille põhjusteks on tõenäoliselt nn fooniline kuivendus, toitainete atmosfäärs

sissekande suurenemine ja kliimakõikumised. Osaliselt võib olla ka tegemist soo arengus aset leidva loodusliku protsessiga, mil puis-soo asendub loodusliku soometsaga.

Kaitse-eesmärk:

- Eesmärk 30 aasta perspektiivis: Looduslikus seisundis raba säilimine 616 ha.
- Eesmärk kaitsekorraldusperioodi jooksul:
 - 1) Raba veerežiimi taastamine.
 - 2) Elupaiga pindala säilimine 616 ha.

Ohutegurid:

1. Raba servaalade metsastumine, lageraba alade kujunemine puisrabaks.

Meetmed:

1. Rabaservades olevate kraavide ja turbakarjääride väljavoolude sulgemine.

Rabade vähenemist metsastumise läbi aitab kompenseerida elupaiga laienemine rikutud rabade taastamise arvel.

2. Veisjärve taseme tõstmine.

Aitab parandada raba põhja ja loodeosa hüdroloogilist ja ökoloogilist seisundit.

3. Puude raie kuivenduse tagajärjel rikutud ja metsastunud raba aladelt.

3.2.4. Rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120)

Rikutud, kuid taastumisvõimeliste rabade elupaigatüübi pindala on Rubina looduskaitsealal 111 ha. Valdavalt levib see elupaigatüüp Rubina soo põhjaosas, kus eelmise sajandi esimesel poolel lõigati labidaturvast. Väiksemad turbavõtuga rikutud alad paiknevad soo kagu- ja lõunaservas. Tänapäevaks on paljud turbakarjäärid ja kraavid kattunud tubasamblavaibaga, kuid karjääridevahelistel tervikutel kasvava 40-50 (60) a. vanuse männiku all on samblarinne nõrk.

Kaitse-eesmärk:

- Eesmärk 30 aasta perspektiivis: Elupaigatüübi (rikutud raba) looduslik seisund on paranenud ja pindala vähenenud.

- Eesmärk kaitsekorraldusperioodi jooksul: Taastada looduslik veerežiim ja kujundada puisrabakooslus, – luua tingimused looduslike rabade (7110) taastumiseks.

Ohutegurid:

1. Elupaiga metsastumine ja muutumine kõdusooks.

Meetmed:

1. Kraavide ja turbakarjäärade väljavoolude sulgemine.
2. Puurinde eemaldamine või harvendamine.
3. Veisjärve taseme tõstmine.

Aitab parandada raba põhja ja loodeosas paiknevate rikitud rabaalade hüdroloogilist ja ökoloogilist seisundit.

3.2.5. Siirde- ja õõtsiksood (7140)

Siirde- ja õõtsiksoode elupaigatüüp on Rubina looduskaitsealal levinud 29,8 ha suurusel alal. Õõtsiksoo elupaigatüüp (rabaka-sfagnumi kooslus) levib Rubina looduskaitseala lõunaosas laamadevahelise läbivoolulisel alal (GPS 265, 275). Elupaigatüübi esinduslikkus on hea. Puis õõtsik-siirdesoo levib ka soo loodeosas endise Õhne jõe piirkonnas.

Kaitse-eesmärk:

- Eesmärk 30 aasta perspektiivis: Elupaigatüübi hea esinduslikkuse püsimine 30 ha.
- Eesmärk kaitsekorraldusperioodi jooksul:
 - 1). Elupaigatüübi hea esinduslikkuse püsimine ning säilimine 30 ha.

Ohutegurid:

1. Elupaigatüübi üleujutamine.

Planeeritava Veisjärve veetaseme tõstmise puhul kuni 1 m võib põhjustada siirdesookoosluste püsivat vee alla jäämist (üleujutamist) endise Õhne jõe piirkonnas .

2. Puis-siirdesoo metsastumine kuivenduse mõjul.

Meetmed:

1. Veetaseme tõstmist Veisjärves tuleb teha järk-järgult ca 20 cm sammuga.

Veetaseme järk-järguline tõstmine võimaldab soisel kaldal kerkida koos veetasemega ja vältida siirdesookoosluste püsivat üleujutamist

2. Kraavide sulgemine.

Kraavide sulgemine ja Veisjärve taseme tõstmine aitab pidurdada siirdesooalade metsastumist.

3.2.6. Vanad loodusmetsad e läänetaiga (9010*)

Läänetaiga on elupaigatüüp mis hõlmab mitmeid erinevaid looduslikus seisundis metsatüüpe. Rubina looduskaitseala servades esinevad laanemetsad, palumetsad (mustika kkt) ja rabastuvad metsad. Reljeefi kõrgendikel on metsad tihti üleminekulist tüüpi ja omavad ka salumetsade (9050, 9020*) tunnuseid. Elupaik kogupindalaga 113 ha on levinud kaitseala edela- ning idaservas, väiksemal alal ka soosaartel. Tinglikult võib sellesse elupaigatüüpi liigitada ka osa soo lääneservas olevatest kõdusoometsadest, mille puistute vanused ja struktuurid on lähedased loodusmetsale. Elupaigatüüp on oma seisundilt (puistu vanus ja struktuur ning mõjutused raietega) väga muutlik, kuid olles jäetud looduslikule arengule elupaiga seisund aja jooksul paraneb. Soosaartel ja soo servas asuvail moreenküngastel esineb laialehiseid puid, eelkõige pärnasid, ning fragmenditi lähevad loodusmetsad üle elupaigatüübiks 9020*- tamme, pärna, vahtra, saare või jalakatega Fennoskandia hemiboreaalsed looduslikud vanad laialehised epifüütiderikkad salumetsad. Soo lõunaosa ümbruses, mineraalkõrgendike jalameil, kus puurindes valdav kuusk, on vanad loodusmetsad paiguti üle minemas tüübiks 9050 - hariliku kuusega rohunditerikkaks Fennoskandia metsaks. Kuna laialehised metsad ning rohunditerikkad kuusikud pole enamasti puhastüübina välja kujunenud või esinevad väga väikeste fragmentidena, siis käsitletakse neid koos vanade loodusmetsadega.

Kaitse-eesmärk:

- Eesmärk 30 aasta perspektiivis:
 - 1) Elupaigatüübi säilimine vähemalt 190 ha.
 - 2) Elupaigatüübi esinduslikkuse paranemine ning pindala suurenemine metsamajandusest mõjutatud alade loodusliku arengu arvel.
- Eesmärk kaitsekorraldusperioodi jooksul:
 - 1) Elupaigatüübi säilimine vähemalt 190 ha.

- 2) Elupaigatüübi esinduslikkuse paranemine ning pindala suurenemine metsamajandusest mõjutatud alade loodusliku arengu arvel.

Ohutegurid:

1. Ulatuslikud lageraied kaitseala piiril.

Lageraiealad kaitseala piiril võivad vähendada metsaalade looduslikku sidusust ning suurendada tuuleheite ohtu.

2. Metsa hukkumine liigniiskusest veetaseme järsul tõstmisel.

Piirkonna veerežiimi taastamisel tuleb hinnata metsaelupaikade arengutendentse ning mitte muuta veerežiimi heas seisundis looduslike metsade piirkonnas.

Meetmed:

1. Metsade majandamisel kaitseala piiril on soovitatav arvestada mõjudega kaitsealale (mõjudega natura alale).
2. Esinduslikes vanametsa piirkondades vältida veerežiimi kunstlikku taastamist. Lasta veerežiimil taastuda looduslike protsesside tulemusena.

3.2.7. Soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*)

Rubina looduskaitsealal esinevad soostuvad ja soo-lehtmetsad kaitseala edelaosas. Soostuvate lehtmetsade pindala on ligikaudu 74 ha. Natura andmebaasi järgi peaks soovikumetsade pindala olema suurem, aga tõenäoliselt on antud elupaigaga liidetud ka osad kõdusoometsad. Nõukogude perioodil ümbritseti Rubina raba kuivendussüsteemidega, kuivendades seeläbi peaaegu kogu madalsooturbal olevast soo servaalast ja soostunud metsast. Arvestades kavandatavaid veerežiimi taastamise meetmeid võib eeldada 30 aasta perspektiivis elupaigatüübi taastumist ulatuslikul alal.

Kaitse-eesmärk:

- Eesmärk 30 aasta perspektiivis:
 - 1) Elupaigatüübi säilimine vähemalt 80 ha.
 - 2) Elupaigatüübi esinduslikkuse paranemine ning pindala suurenemine metsamajandusest mõjutatud alade loodusliku arengu arvel.

- Eesmärk kaitsekorraldusperioodi jooksul:

1) Elupaigatüübi esinduslikkuse paranemine ning pindala suurenemine metsamajandusest mõjutatud alade loodusliku arengu arvel.

Ohutegurid:

1. Võimalikud kuivendustööd kaitseala piiril. Metsakuivendus soometsade naabruses võib oluliselt mõjutada piirkonna veerežiimi ja põhjustada soometsade degradeerumist või kadu.

2. Lageraied kaitseala piiril soovikumetsade naabruses. Lageraietega avatakse maastik tuulele, mis võib põhjustada tuuleheiteid ja tuulemurdu madalsoometsas mis jääks kitsa alana raiesmiku ja lagesoo vahele.

3. Seisundi halvenemine pikaajalise nõrga kuivenduse mõjul.

Meetmed:

1. Metsade majandamise ja metsade kuivendamise planeerimisel kaitseala piiril tuleb arvestada mõjudega kaitsealale (mõjudega Natura alale).

2. Loodusliku veerežiimi taastamine.

Rajatud kuivendussüsteemide sulgemine.

3.2.8. Siirdesoo- ja rabametsad (91D0*)

Siirdesoo- ja rabametsad levivad kaitsealal suurel pindalal (224 ha) ääristades lagesooalaseid ning paiknedes ka rabalaamade vahel. Valdavad rabamännikud, kuid kaitseala loodeosas kunagise Õhne jõe ülemjooksu piirkonnas, levib ka siirdesoomännikuid ja siirdesoo männi-kase segametsi. Omapärase ja harvaesineva tüübina esineb siirdesoo niitja tarnasfagnumi kaasik soo põhjaosas, endise Õhne jõe sängi ümbruses. Rabamännikutest paikneb suurem osa rabalaamade nõlvadel, kus vete äravool on parem kui laamade keskosades ning puude kasv seega juba looduslikult parem. Kuna Rubina soo servaalad on kraavitatud, on metsa kasv veelgi paranenud. Seetõttu on osa raba- ja siirdesoometsadest sekundaarsed – kujunenud mõõduka kuivenduse tagajärjel kunagistele lagesoo aladele mõõduka kuivenduse tagajärjel. Sekundaarseid rabametsi iseloomustab puurinde ühtlane vanuseline struktuur. Ka Rubina rabal on jälgitav metsastumise tendents ning rabalaamade servades toimub metsapiiri edasinihkumine. Nimetatud tendents avaldub ka otsese (näiva) inim mõjuta paikades olles põhjustatud ilmselt nn. foonilisest kuivendusest, atmosfäärsesse toitaanete sissekande

suurenemisest ning kliimakõikumistest. Oma struktuurilt ja seisundilt on valdav osa siirdesoo- ja rabametsi siiski võrdlemisi heas looduslikus seisundis.

Kaitse-eesmärk:

- Eesmärk 30 aasta perspektiivis: Elupaigatiübi säilimine 422 ha suurusel alal.
- Eesmärk kaitsekorraldusperioodi jooksul: Elupaiga pindala suurenemine ja seisundi mõningane paranemine loodusliku arengu ja taastamistegevuste tagajärjel.

Ohutegurid:

1. Võimalikud kuivendustööd kaitseala naabruses.

Metsakuivendus soometsade naabruses võib oluliselt mõjutada nende veerežiimi ja põhjustada soometsade degradeerumist või kadu.

2 Seisundi halvenemine pikaajalise nõrga kuivenduse mõjul.

Soo servaaladel ja kuivendusest mõjutatud rabanõlvadel on rabametsad tihenenud ning alustaimestik on iseloomulike liikide osatähtsus vähenemas – turbasamblad asenduvad nn metsasammaldega ning kanarbiku, sookailu, ja sinika asemel hakkab domineerima mustikas. Rabametsad võivad degradeeruda mustika-kõdusoometsadeks (mis omakorda võivad kvalifitseeruda aja jooksul ka vanadeks loodusmetsadeks).

3. Veisjärve veetaseme tõstmine.

Siirdesoometsade võimalik hukk soo loodeosas endise Õhne jõe lähistel Veisjärve taseme liigse tõstmise järel 1 m võrra.

Meetmed:

1. Metsade majandamise ja metsakuivenduse planeerimisel kaitseala piiril tuleb arvestada mõjudega kaitsealale (mõjudega Natura alale).

2. Rabametsa veerežiimi taastamine.

Rajatud kuivendussüsteemide sulgemine.

3.3. Kultuuriväärtused

Kaitseala paikneb terves ulatuses loodusmaastikus ning püüasustus kaitseala territooriumil on praktiliselt puudunud, seega ei ole alal fikseeritud ka otseseid kultuuriväärtusi ega pärandkultuuriobjekte. Suulise pärimusena on laialt tuntud Veisjärve tekkega seotud legend.

Veisjärv

Karksi-Kärstna rajal seisab ilus suur järv, mis mitte ikka kohal ja paigal ei ole olnud, vaid hiljemine sinna tulnud. Praeguse järve asemel olnud muistene Karksi ja Kärstna talupoegade karja-ja heinamaad. Rahvasuu pajatab selle kohta. Olnud ilus heinailm, heinalised olnud loogu võtmas, külakarjad söönud teisel pool karjasmaa peal. Äkitselt näinud heinalised põhja poolt suurt hirmust pilvesammast suure tuule, tormi ja kohisemisega ligemale tulevat. Inimesed püüdnud hirmuga hirmsa nähtuse eest põgeneda. Üks noor neiu jooksnud veel tagasi, et oma heinasaadu otsa unustatud helmekorrasi ära tuua, kuid hilja. Pilv jõudnud kohale ja hirmus vetevaling voolanud pilvedest alla. Mõne silmapilgu järel laenetanud kohal järv. Külade kariloomad ja palju inimesi saanud järvelaenetes haledat otsa. Iga aasta pärib ilus Veisjärve näkineiu kaks kuni kolm inimest omale seltsilaseks. Et palju veisid sinna ära uppunud, nimetakse järve Veisjärveks (www.folklore.ee).

Tabel 4. Rubina looduskaitseala kaitse-eesmärkide ja väärtuste koondtabel

Väärtus	Kaitse-eesmärk	Ohutegurid	Meetmed	Oodatavad tulemused
Elustik (3.1.)				
Linnud	<ol style="list-style-type: none"> Rubina looduskaitsealal pesitseb 1 paar laululuiki. Rubina looduskaitsealal pesitseb 1 paar väikepistrike Rubina linnualal pesitseb 1 paar kalakotkast, kelle toitumisterritoorium asub Rubina looduskaitsealal. Rubina looduskaitsealal pesitseb 1 paar merikotkast. 	<ol style="list-style-type: none"> Pesapaikade hävimine. Toitumisalade hävimine. Häiringud. 	<ol style="list-style-type: none"> Metsastumise pidurdamine elupaikade loodusliku veerežiimi taastamise ning vajadusel raiate abil. Linnujahi lõpetamine. Rubina soostikku ega ka metsamassiividesse mitte planeerida rekreatiivsel eesmärgil kasutatavaid rajatisi Natura 2000 andmebaasi kirjade uuendamine. 	<ol style="list-style-type: none"> Rubina looduskaitsealal pesitseb 1 paar laululuiki. Rubina looduskaitsealal pesitseb 1 paar väikepistrike Rubina linnualal pesitseb 1 paar kalakotkast, kelle toitumisterritoorium asub Rubina looduskaitsealal. Rubina looduskaitsealal pesitseb 1 paar merikotkast. Looduskaitseala linnuliikide liigirikkuse säilimine.
Kalad (vingerjas)	<p>Kalastiku liigirikkus ja populatsioonide seisundi paranemine.</p>	<ol style="list-style-type: none"> Elupaikade ja kudemisalade hävimine. Veisjärve madal veetase. Veetase kiire tõstmine 1 m võrra. 	<ol style="list-style-type: none"> Uuringu(te) korraldamine vingerja populatsiooni seisundi väljaselgitamiseks. Veetase tõstmine ja järve veemahu suurendamine väljavoolava Õhne kanali paistamise teel. Veetase tõstmine järk-järgult mis võimaldab soopinnal veetasega kaasa kerkida. Koha kaitstmine ja röövkalade osakaalu tõstmine. Kaitseala järelvalve elektriga röövpuügi vältimiseks. Toitainete järve sattumise piiramine. 	<ol style="list-style-type: none"> Kalastiku liigirikkus ja populatsioonide seisundi paranemine. Vingerja populatsiooni seisundi selgitamine. Koha populatsiooni areng. Röövkalade osakaalu tõus.
Taimed	<ol style="list-style-type: none"> Kauni kuldkinga populatsiooni säilimine kaitsealal. Kaitsealal kasvab 5 liiki kaitsealuseid taimi. 	<ol style="list-style-type: none"> Kaitsealuste taimeliikide kasvukohtade võsastumine. Taimede korjamine või äratallamine. Metsakuivenduse mõju. 	<ol style="list-style-type: none"> Raba ja siirdesoo ning sooservaalade veerežiimi taastamine. Kaitsealuste liikide seisundi seiramine. Vajadusel võsa piiramine kuldkinga kasvukohas. 	<ol style="list-style-type: none"> Kauni kuldkinga populatsiooni säilimine kaitsealal. Kaitsealal kasvab 5 liiki kaitsealuseid taimi.
Elupaigad (3.2.)				
Vähe- kuni kesktoitelised kalgriveelised järved	<ol style="list-style-type: none"> Elupaigatüübi vähe- kuni kesktoitelised kalgriveelised järved (Veisjärve) säilimine 	<ol style="list-style-type: none"> Veetase alanemisest tingitud hapnikurežiimi ja 	<ol style="list-style-type: none"> Veetase tõstmine ja järve veemahu suurendamine väljavoolava Õhne kanali 	<ol style="list-style-type: none"> Veisjärve veekvaliteedi paranemine

Väärtus	Kaitse-eesmärk	Ohutegurid	Meetmed	Oodatavad tulemused
(3140) /Veisjärv/	478 ha.	ammooniumi ainevahetuse halvenemine 2. Ohne kanali paisutamise järel veetaseme kiirest tõusust ja turbaalade üleujutamisest tingitud toitainetesalduse, orgaanilise aine ja heljumi tõus, ujuvate turbasaarte teke. 3. Naaberladelalt tulenev reostus. 4. Risustamine.	paistutamise teel. 2. Veetaseme tõstmine järk-järgult mis võimaldab soopinnal veetasemega kaasa kerkida ning üleujutusit ära hoida.	2. Järve kaldaalade kinnikasvamise pidurdamine 3. Kaitsealuste ja haruldaste liikide elutingimuste paranemine 4. Järve puhkemajanduslike väärtuste suurenemine 5. Järve kalavarude suurenemine
Looduslikud huumustoitelised järved ja järvikud (3160)	1. Elupaiga Looduslikud huumustoitelised järved ja järvikud säilimine vähemalt 17 ha.	1. Raba servaalade metsastumine, lageraba alade kujunemine puisrabaks.	1. Rabaservades olevate kraavide ja turbakarjääride väljavoolude sulgemine.	1. Elupaiga säilimine 17 ha.
Looduslikud rabad (7110*)	1. Looduslikus seisundis raba säilimine 616 ha.	1. Raba servaalade metsastumine, lageraba alade kujunemine puisrabaks.	1. Rabaservades olevate kraavide ja turbakarjääride väljavoolude sulgemine 2. Veisjärve taseme tõstmine. 3. Puude raie rikutud raba aladelt.	1. Raba veerežiimi taastamine. 2. Elupaiga pindala säilimine 616 ha.
Rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120)	1. Rikutud rabade seisund on paranenud pindala on vähenenud..	1. Elupaiga metsastumine ja muutumine kõdusooks .	1. Kraavide ja turbakarjääride väljavoolude sulgemine. 2. puurinde eemaldamine või harvendamine. 3. Veisjärve taseme tõstmine.	1. Taastatud raba looduslik veerežiim. 2. rikutud aladel on kujundatud puisrabakooslus – loodud tingimused looduslike rabade (7110) taastumiseks.
Siirde- ja õõtsiksood (7140)	1. Elupaigatüübi hea esinduslikkuse püsimine 30 ha.	1.Elupaigatüübi üleujutamine. 2. Puis-siirdesoo metsastumine kuivenduse mõjul.	1. Veetaseme tõstmist Veisjärves tuleb teha järkjärgult ca 20 cm sammuga 2. Kraavide sulgemine.	1. Elupaigatüübi hea esinduslikkuse püsimine 30 ha.
Vanad loodusmetsad e läänetaiga (9010*)	1. Elupaigatüübi säilimine vähemalt 190 ha. 2. Elupaigatüübi esinduslikkuse paranemine ning pindala suurenemine metsamajandusest mõjutatud alade loodusliku arengu arvel.	1. Ulatuslikud lageraied kaitseala piiril. 2. Liigniiskusest metsa hukkumine veetaseme järsul tõstmisel.	1. Metsade majandamisel kaitseala piiril on soovitatav arvestada mõjudega kaitsealale (mõjudega Natura alale). 2. Esinduslikes vanametsa piirkonnas vältida veerežiimi kunstliku taastamist. Lasta veerežiimil taastuda looduslike protsesside tulemusena.	1. Elupaigatüübi säilimine vähemalt 190 ha. 2. Elupaigatüübi esinduslikkuse paranemine ning pindala suurenemine.
Soostuvad ja soolehtmetsad (9080*)	1. Elupaigatüübi säilimine vähemalt 80 ha. 2. Elupaigatüübi esinduslikkuse paranemine ning pindala suurenemine metsamajandusest mõjutatud alade	1. Võimalikud kuivendustööd kaitseala piiril. 2. Lageraied kaitseala piiril soovikumetsade naabruses.	1. Metsade majandamise ja metsakuivenduse planeerimisel kaitseala piiril tuleb arvestada mõjudega kaitsealale (mõjudega Natura alale). 2. Loodusliku veerežiimi taastamine.	1. Elupaigatüübi esinduslikkuse paranemine ning pindala suurenemine metsamajandusest mõjutatud

Väärtus	Kaitse-eesmärk	Ohutegurid	Meetmed	Oodatavad tulemused
	loodusliku arengu arvel.	3. Seisundi halvenemine pikaajalise nõrga kuivenduse mõjul.		alade loodusliku arengu arvel 80 ha-ni
Siirdesoo- ja rabametsad (91D0)	1. Elupaigatüübi säilimine 422 ha suurusel alal.	1. Võimalikud kuivendustööd kaitseala naabruses. 2. Seisundi halvenemine pikaajalise nõrga kuivenduse mõjul. 3. Veisjärve veetaseme tõstmine.	1. Metsade majandamise ja metsakuivenduse planeerimisel kaitseala piiril tuleb arvestada mõjudega kaitsealale (mõjudega Natura alale). 2. Rabametsa veerežiimi taastamine.	1. Elupaiga pindala suurenemine ja seisundi mõningane paranemine loodusliku arengu ja taastamistegevuste tagajärjel.

4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED, EELARVE JA AJAKAVA

Tegevuskavas on toodud Rubina looduskaitseala kaitse-eesmärkide saavutamiseks vajalikud tegevused. Elupaikade soodsa seisundi tagamiseks on vajalik taastamis- ja hooldustööde tegemisel arvestada kaitsekorralduskavas seatud tingimustega. Tegevuskava tabelisse 5 on koondatud eelnevate analüüsidenä esitatud tööd, mis on täitmiseks käesoleva kaitsekorralduskavaga ettenähtud perioodi jooksul. Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuste olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, millela kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu. See on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus;

2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;

3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele.

4.1. Liigikaitselised tööd

4.1.1. Linnuliikide kaitsekorralduslikud tegevused

Merikotkas vajab alal eduka pesitsemise jätkamiseks puutumatu metsa- ja rabamaastiku ja väikese ning pesitsusperioodil piiratud külastatuse püsivust pesapaiga piirkonnas. Üldise foonina toetab merikotka head seisundit tema toitumisalade – looduslike rabamaastike ja heas seisundis Veisjärve olemasolu. Rabalinnustiku soodsale seisundile aitavad kaasa lageraba säilimisele ja männistumise vähendamisele suunatud taastamistööd: veerežiimi taastamine ja puurinde piiramine.

Veisjärvega seotud linnuliikide hea seisundi säilimist aitab tagada järve ja selle ökosüsteemi soodsa seisundi säilimine ja sellele kaasa aitavad meetmed (Veisjärve veetaseme tõstmine). Linnustiku soodsa seisundi tagamiseks vajalikud kaitsekorralduslikud tööd on seotud liikide pesitsus- ja toitumisalade taastamistöödega ning on käsitletud elupaikade hooldustööde peatükis 4.3.

4.1.2. Kalastiku kaitsekorralduslikud tegevused

Kalastiku liigirikkuse ja soodsa seisundi säilimiseks vajalikud tegevused on seotud Veisjärve elupaiga hooldustöödega.

1. Jälgida, et järve veetaseme tõstmiseks ei kaasneks orgaanilise aine, heljumi ja toitainete sisalduse tõusu.
2. Vähendada üldist toitainete (reoainete) hulga sattumist järvevette. Välitualeti rajamine ujumiskohta.
3. Järelevalve tõhustamine kaitsealal, seda eriti nakkevõrkude kasutamise osas röövpüügil.

4.1.3. Taimestiku kaitsekorralduslikud tegevused

1. Kaitsealuste liikide soodsa seisundi tagamiseks on vaja säilitada liigi kasvukoha elupaika. Eraldi meetmeid kaitsealuste taimeliikide kaitseks ei planeerita, kuid antakse kaitsekorralduskavaga võimalus vajadusel kaitsealuse liigi kasvukohas võsa piirata ja puuvõrade katvust vähendada.

Kauni kuldkinga elupaigas (kõdusoomets) on vajalik veetaseme mõningane (kontrollitud) tõstmine kraavide paisutamise teel, vajaduse korral ka võsa piiramine ja puistu harvendamine. **Väikese vesiroosi** seisundile peaks soodsalt mõjuma veetaseme tõus ning veekvaliteedi paranemine. Veetaseme kiire ja ulatusliku tõusu korral võib aga osa praeguseid vesiroosi kasvukohtasid muutuda liigi jaoks liiga sügavaks. Veetaseme tõusuga kujuneb aga eeldatavasti uusi sobivaid kasvukohti ning eeldatavalt nihkub vesiroosivöönd aja jooksul kalda suunas.

Kahkjaspunase sõrmkäpa olulisim kasvukoht paikneb kuivendusest mõjutatud siirdesoometsas. Piirkonda planeeritud kraavide sulgemine tõstab sõrmkäpa kasvualal mõnevõrra veetaseme, mis pikemas perspektiivis mõjub liigi seisundile soodsalt kuna kasvukohta ohustab võsastumine ja metsa tihenemine. Vajadusel puurinde harvendamine kasvukohas.

Mets-vareskolla ja **hariliku ungrukolla** kasvukohad paiknevad vanade loodusmetsade alal. Antud piirkonnas ei nähta ette aktiivseid hooldus- ega taastamistegevusi. Metsade looduslik areng tagab kollaliikide kasvukohtade hea seisundi püsimise.

4.2. Elupaikade kaitsekorralduslikud tegevused

4.2.1 Vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved /Veisjärv/

1. Veisjärve seisundi seire.

Teostatakse riikliku seire raames seirejaamas SJA9257000.

2. Veisjärve veetaseme tõstmine kuni 1 m.

Eesti Maaülikooli koostatud Rubina looduskaitsealal paikneva Veisjärve elustiku inventeerimise ning Veisjärve veerežiimi muutmisega kaasnevate mõjutuste hinnangu alusel soovitab Eesti Maaülikool tõsta Veisjärve veetaset järk-järguliselt kuni 1 meeter. Veetaseme tõstmine 1 meetri võrra tagab olemasoleva valgla koormuse juures vähemalt hea ökoloogilise seisundi. Eelnimetatud uuringus on esitatud Veisjärve veerežiimi muutmise (taastamise) keskkonnamõjude eelhindang, mille kohaselt tuleb veetaseme tõstmisel teostada järgmised tööd:

2.1. Veetaset tuleb tõsta järk-järgult ca 20 cm võrra aastas.

Veetaseme aeglane tõstmine aitab vältida ulatuslike turbaalade üleujutamist mis võiks põhjustada hoopis Veisjärve seisundi halvenemist.

2.2. Paisu asukohaks sobib mattunud mineraalkõrgendi serv ca 330 m kaugusel järvest.

Paisu tehniline lahendus peab võimaldama kalade rännet ning samuti veetaseme tõstmist järk-järgult. Lõpliku optimaalse veetaseme saavutamise järel võib paisu muuta kunstlikuks karestikuks, mis ühtlasi võimaldab kalade rännet.

2.4. Enne veetaseme tõstmist tuleb üleujutatav ala puhastada orgaanilistest ainetest, puudest, taimestikust, settest.

See võib olla väga töömahukas ettevõtmine, kuid tagaks järve väärtuste säilimise sajanditeks. Enne tööde algust on tarvilik prognoosida ainevoogude muutusi töö ajal, samuti korraldada vastav seire enne ja pärast töid.

2.5. Paisu rajamine ja järve veetaseme tõstmine eeldab tehnilist projekti ning keskkonnamõjude hindamist. Paisu tehnilised lahendused ja täpne asukoht selguvad vastavate projekteerimistööde käigus.

3. Järve kallaste korrastamine.

Prahist koristamine, võsast puhastamine.

4. Ujumisranna väljaarendamine.

Avalikult külastatavas rannas peab olema välikäimla ja prügikastid, millega välditakse külastuskoormusest tulenevat veekogu reostuse suurenemist.

5. Paatide järve sisseviimis- ja väljavõtmiskoha ehitamine.

Vajalik külastuskoormuse kasvamisest tingitud kaldaerosiooni vältimiseks.

4.2.2. Huumustoitelised järved ja järvikud (rabalaukad ja laugasjärved)

Laukad ja laugasjärved on heas seisundis ning elupaiga kaitse on tagatud looduslike rabade elupaiga kaitsetegevustega. Spetsiaalseid kaitsekorralduslikke tegevusi laugaste seisundi tagamiseks pole tarvis.

4.2.3. Soo elupaigad

Kuna Rubina looduskaitsealal on erinevad sookoosluste elupaigad omavahel tihedalt seotud ning rikutud raba-elupaikade ning kuivendatud rabametsade taastamise töid ei ole võimalik igas elupaigas eraldi läbi viia, siis on elupaikade: looduslikus seisundis rabad, rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad, siirde ja õõtsiksood, siirdesoo- ja rabametsad taastamiseks vajalikud tegevused koondatud ühte peatükki..

1. Veerežiimi taastamine, kraavide sulgemine.

Rabaservades olevate kuivenduskraavide tammitamine ja turbakarjäärde väljavoolude sulgemine tõstaks veetaset looduslikule rabale omasele tasemele. Hinnanguliselt tuleb sulgeda kokku 23 km kraave. Raba ja siirdesoo elupaiga seisundi stabiliseerimiseks tuleb esmase prioriteedina sulgeda 14,5 km kraave.

2. Puurinde harvendamine või puurinde täielik eemaldamine.

Hinnanguliselt tuleb puurinne likvideerida kokku 208,6 ha suurusel alal. Võimalusel eemaldada puurinne täielikult või vastavalt piirkonna eripärale. Oluline on, et puurinde eemaldamisega tagatakse paremad valgustingimused lagerabale iseloomulike turbasammalde kasvamiseks ning puhmarinde arenguks.

3. Mõõdukas veetaseme tõstmine Veisjärve paisutamise tagajärjel. Püsiva üleujutuse vältimine endise Õhne jõe sängi ümbruses.

Veisjärve veetaseme tõstmisel jälgida operatiivselt, et järve vesi ei ujutaks Õhne jõe vana sāngi piirkonna siirdesoolalasi üle. Vajadusel rajada Õhne vana jõe suudme juurde veetõke. Veetaset järves tõsta järk-jārgult 10-20 cm sammuga.

4. Taastamistegevuste seire.

4.1. Taimkattes ja veerežiimis aset leidvate muutuste jälgimine taastamisaladel.

4.2. Jālgida veetaseme tõstmise mõju elupaigatüübi seisundile Õhne jõe vana sāngi piirkonnas, seire intervall 1 a.

4.2.4. Metsa elupaigad

Rubina looduskaitsealal esinevad kaks loodusdirektiivi metsaelupaika – vanad loodusmetsad ning soostuvad ja soo-lehtmetsad. Valdavalt on oluline kuivenduse mõju vähendamine ning tagada metsade looduslik areng.

1. Metsade loodusliku arengu võimaldamine, ökosüsteemi protsessidesse mitte sekkumine. Hooldustõid tohib teha vaid kaitstavate liikide (kaunis kuldking) kasvukohtades ja metsasihtidel (kus on selleks põhjendatud vajadus). Lamapuitu ja tormimurde reeglina ei koristata.

2. Piiranguvõõndis, kus metsamajandus on lubatud, võib vanematel metsaaladel teostada uuendusraiena vaid turberaiet, samuti ei tohi kujundada puhtpuistuid.

3. Veerežiimi taastamine, kraavide sulgemine.

4.2.5. Kõdusoometsad

1. Soo servades olevate kuivenduskraavide tammitamine 23,8 jooksva km ulatuses.

2. Puurinde eemaldamine 61 ha ulatuses.

3. Taastamistegevuste seire: taimkattes ja veerežiimis aset leidvate muutuste jälgimine taastamisaladel.

4.3. Külastuskorralduslikud tööd.

Veisjärv on oluline piirkonna puhkeala. Idakaldal paikneva supluskoha kasutuse parandamiseks tuleb neis läbi viia korrastus- ja hooldustööd, vajalik on tagada välikäimla ja prügikastide olemasolu ning regulaarne hooldus. Tööd on otstarbekas korraldada koostöös kohaliku omavalitsusega. Laudteid, puiduhakkega kaetud teid või muid tähistatud radasid pole otstarbekas rajada, kuna kontsentreeritud ja intensiivne külastuskoormus avaldab negatiivset mõju kaitseala linnustikule (eeskätt rabalinnustikule). Samas, hajutatud külastamise (looduses matkajate) lubamiseks on kaitseala piisavalt suur. Vältida tuleks regulaarset suurte gruppidega loodusmatkade korraldamist, seda eriti perioodil aprill-juuni, mil pesitsev rabalinnustik on häiringute suhtes kõige tundlikum.

1. Veisjärve supluskoha ehk „ranna“ korrastamine.

Korrastamine sisaldab juurdepääsutee ja parkla korrastamist, välikäimla ja prügimajanduse korraldamist, ujumisranna rajamist, paadisilla ja paatide vettelaskmise koha rajamist.

2. Veisjärve supluskoha ehk „ranna“ regulaarne hooldus.

3. Infostendide ja viitade paigaldamine. Kaitseala servadesse, peamiselt kasutatavate ligipääsuteede juurde tuleb paigutada ca 1x2 m suurused kaitseala tutvustavad infostendid. Veisjärve supluskohas peaks olema täiendav stend Veisjärve tutvustamiseks.

4.4. Teadustöö ja seire.

Rubina looduskaitsealal teostati 2010. aastal seoses kaitsekorralduskava koostamisega elupaikade, kaitsealuste taimeliikide kasvukohtade ning sooala ja Veisjärve linnustiku inventuur. Kaitsekorralduse edukuse hindamiseks tellitakse 10 aasta pärast uuesti elupaikade kaardistamine ja linnustiku inventuur.

Kaitse tulemuslikkuse hindamiseks vajalikud jooksvad seired

1. Veisjärve seisundi seire. Veisjärve seisundi seire toimub riikliku väikejärvede seire raames seirejaamas SJA9257000.

2. Taastamistegevuste, soo elupaikade (7110, 7120, 7140, 91D0) taastamistööde tulemusseire Aladel, kus toimub kraavide sulgemine või puude raie, tuleb jälgida veerežiimis ja taimkattes toimuvaid muutusi. Seire peab toimuma taastamistegevuse eel ja taastamistegevuse järgselt

teisel, neljandal, seitsmendal ja üheteistkümnendal aastal. Hilisemaks seiresammuks taastatud aladel sobib 5 aastat. Seiret tuleb teha ka suuremate taastamisalade naabruses olevates looduslikes elupaikades (tuvastamaks võimalikke negatiivseid mõjusid elupaikadele).

Uuringud

1. Vingerja olemasolu ja populatsiooni seisund selgitamine Veisjärves.
 2. Veisjärve reostuskoormuse uuring, selgitamiseks välja tootainete järve sattumise teed.
 3. Kaitseala elurikkuse väljaselgitamiseks on vajalik olulisemate elustikurühmade uuringud:
 - 3.1. Soontaimede, sammalde, samblike liikide esinemise väljaselgitamine.
 - 3.2. Imetajaliikide esinemise täpsustamine.
 - 3.3. Päevaliblikate ja kiililiste liikide esinemise väljaselgitamine.
- Arvestades kaitseala elupaikade sobivust võib kaitsealal potentsiaalselt esineda kaitsealuseid liblika- ja kiililiike.

Inventuurid

Kaitsekorralduskava edukuse hindamiseks tuleb kaitsekorraldusperioodi lõpus teostada uuesti elupaikade ja linnustiku inventuur.

1. Elupaikade inventuur.

Hinnata elupaikade levikut, nende seisundit ning taastamistegevuste edukust.

2. Linnustiku inventuur

4.5. Kaitseala valitsemine ja järelvalve.

Kaitseala valitsejaks on Keskkonnaamet. Valitsemise eesmärk on hoida ära võimalikud negatiivsed mõjud ala loodusväärtustele. Kaitseala järelvalvet teostab Keskkonnainspeksioon. Kaitsekorraldusliku perioodi jooksul on kavandatud kaitse-eeskirja uuendamine.

4.5.1. Kaitseala piiritähiste uuendamine ja tähistamata piirilõikude tähistamine.

Rubina looduskaitseala piirile on paigaldatud 14 piiritähist. Piiri paremaks tähistamiseks tuleb veel paigaldada 17 piiritähist. Piiritähiste kaart on toodud lisas nr 4. Piiride tähistamisel juhindutakse keskkonnaministri määrusest nr 65, 03.06.2004 „Kaitstava loodusobjekti tähistamise kord ja tähised“.

4.5.2. Kaitsekorra uuendamine

Kaitsekorralduskavaga tehakse ettepanek Rubina looduskaitseala kaitse-eeskirja täiendamiseks.

1. Täiendada Rubina looduskaitseala kaitse-eeskirja lisades kaitse-eesmärkide hulka kaitsealal (loodusalal) asuvad elupaigad (natura elupaigad).
2. Kaitse-eeskirjas loetleda kaitse-eesmärkidena üles kaitsealal pesitsevad kaitsealused liigid, mitte piirduda lihtsalt märkega, et alal kaitstakse EÜ nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud linnuliike.
3. Täpsustada sihtkaitsevööndite kaitse-eesmärke.
4. Keelustada kaitsealal linnujaht.

Kaitsealal läbiviidud linnustiku inventuurid näitavad, et Rubina rabas peetav linnujaht häirib rabalinnustiku pesitsemist ning väikeluik ei pesitse enam rabalaugastel.

5. Laiendada Rubina looduskaitseala, liites kaitsealaga Rubina raba lõunaosa piirkond. Laiendusettepaneku piirijoonis on esitatud lisas 8.

Tabel 5. Rubina looduskaitseala kavandataavad kaitsekorralduslikud tegevused, eelarve ja ajakava

Nr	Tegevuse nimetus	Tegevuse tüüp	Korraldaja ¹	Priori- teet	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Maksumus kokku
					x100 euro										
INVENTUURID, SEIRED, UURINGUD															
4.2.1.	Veisjärve seisundi seire	Riiklik seire	KTK	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
4.2.3.	Sooelupaikade (7110*, 7120, 7140, 91D0*) taastamistööde tulemusseire	Tulemusseire	KA	2						15		20	20	20	75
4.4.	Uuringu(te) korraldamine vingerja populatsiooni seisundi väljaselgitamiseks.	Uuringud	KA	2		23									23
4.4.	Veisjärve reostuskoormuse uuring, selgitamaks välja toitanete järve sattumise teed.	Uuringud	KA	2		21									21
4.4.	Soontaimede, sammalde, samdlike liikide esinemise väljaselgitamine.	Uuringud	KA/H	3					16			16	16		48
4.4.	Imetajaliikide esinemise täpsustamine.	Uuringud	KA/H	3							16				16
4.4.	Päevaliikide ja kiililiste liikide esinemise väljaselgitamine.	Uuringud	KA/H	3						16		16			32
4.4.	Elupaikade inventeerimine kaitsekorralduskava uuendamiseks	Inventuurid	KA	2									25		25
4.4.	Linnustiku inventuur	Inventuurid	KA	2										27	27
HOOLDUS-, TAASTAMIS- JA OHJAMISTEGEVUSED															
Koosluse taastamistöö															
4.2.3.	Veerežiimi taastamine, kraavide sulgemine.	Kooslused	RMK	1			58	58							116
4.2.3.	Veerežiimi taastamine, kraavide sulgemine.	Kooslused	RMK	2								41			41

Nr	Tegevuse nimetus	Tegevuse tüüp	Korraldaja ¹	Priori- teet	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Maksumus kokku
					x100 euro										
4.2.3.	Puurinde harvendamine või puurinde täielik eemaldamine.	Kooslused	RMK	2	65	30	23								118
4.2.3.	Puurinde harvendamine või puurinde täielik eemaldamine.	Kooslused	RMK	3				50	25						75
4.2.1.	Veisjärve veetaseme tõstmine.	Kooslused	KA/RMK	2	415										415
Maaastiku taastamistöö															
4.2.1.	Veisjärve kallaste korrastamine, võsast puhastamine	Maaastikud	KOV/RMK	2				11	11		11		11		33
LOODUSÕPPE- JA PUHKEMAJANDUSLIKUD TEGEVUSED															
4.3.	Veisjärve ranna korrastamine (rajamine)	Külastus- korraldus	KOV/RMK	2							255				255
4.3.	Veisjärve randa viiva tee korrastamine	Külastus- korraldus	KOV/RMK	3							48				48
4.3.	Veisjärve järveranna hooldus	Külastus- korraldus	KOV/RMK	2								32	32	32	96
4.3.	Infotahvlite uuendamine ja paigaldamine	Külastus- korraldus	RMK	3		6								7	13
TÄHISTAMINE															
4.5.1.	Looduskaitseala piiri tähistamine	Tähistamine	RMK	2			9								9
KAVAD, PLAANID, EESKIRJAD															
4.5.2.	Kaitse-eeskirja uuendamine	Eeskiri		1				22							22
5.	Kaitsekorralduskava uuendamine	Kavad	KA	1									12	35	47
MAKSUMUS KOKKU					480	80	90	80	77	56	330	125	116	121	1555

¹⁾ KA - Keskkonnaamet, RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus, KOV – kohalik omavalitsus, H - huvigrupid, teadusasutused, KTK – Keskkonnateabe Keskus.

5. KAITSEKORRALDUSKAVA TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE JA UUENDAMINE

Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamise aluseks on perioodiliselt teostatud seired ja inventuurid ning kaitsekorralduslike tööde käigus kogutud andmed. Kaitsekorralduskava perioodi lõpus tellitakse elupaikade kaardistamine ja linnustiku inventuur ning hinnatakse tulemuste põhjal kaitsekorralduskava edukust.

Kaitsekorralduskava on koostatud 10 aastaks (2012-2021). Käesoleva kaitsekorralduskava täitmise vaheanalüüs teostatakse 2017. aastal, kaitsekorralduskava täitmise analüüs 2021. aastal. Kaitsekorralduskava täitmise analüüs on ühtlasi ka aruanne selle täitmise efektiivsuse osas. Kaitsekorraldusperiood on olnud edukas, kui on rakendatud ja teostatud kaitsekorralduskavas planeeritud kaitsekorralduslikud tegevused. Kaitseväärtuste säilimise osas tuleb kaitsekorraldusperioodi tulemuslikkuse hindamise aluseks võtta alljärgnevad näitajad:

Tabel 6. Rubina looduskaitseala (Rubina loodusala) kaitsekorralduskava täitmise edukuse hindamiskriteeriumid.

Väärtus	Indikaatorid	Kriteerium	Lävend	Oodatav tulemus	Selgitus
LIIGIKAITSE					
Linnud	Kaitsealal registreeritud kaitsealuste linnuliikide arv aastas	Registreeritud kaitsealuste linnuliikide arv aastas	37	37	Kaitseala on sobiv nii pesitsevatele, kui rändelistele linnuliikidele
	Laululuik	Edukas pesitsemine	1 paar	1 paar	
	Väikepistik	Edukas pesitsemine	1 paar	1 paar	
	Merikotkas	Edukas pesitsemine	1 paar	1 paar	
	Kalakotkas	Toitumisterritoorium	1 paar	1 paar	

Väärtus	Indikaatorid	Kriteerium	Lävend	Oodatav tulemus	Selgitus
Kalad	Vingerjas	Liigi esinemine Veisjärves	teadmata	esineb	2010 aasta inventuuri tulemusena ei saa vingerja esinemist Veisjärves kinnitada ega ümber liikata. Vajalikud täiendavad uuringud.
Taimed	Kaitsealal registreeritud kaitsealuste taimeliikide arv	Liikide arv	5	5	
	Kaunis-kuldking	Võsude arv	10	10	2010 aastal 10 võsust õitses 5.
ELUPAIKADE KAITSE					
Vähe- kuni kesktoitelised järved (3130) Veisjärv	Elupaiga pindala	Elupaiga pindala	478 ha	478 ha	
	Seisund	Seisund	C	B	
	Vingerjas	Esinemine järves	teadmata	esineb	
	Veetaseme tõstmise (taastamine)	Veetaseme tõstmise ulatus	0	1 m	
	Pindala	Elupaiga pindala	616 ha	616 ha	
Looduslikud rabad (7110*)	Seisund	Seisund	7A2B1C	7A3B ¹	¹⁾ Siin ja edaspidi on elupaiga seisund väljendatud Natura elupaiga seisundi kriteeriumite alusel 10 pallises suhtelises skaalas.
	Pindala	Elupaiga pindala	30 ha	30 ha	
Siirde- ja õõtsiksood (7140)	Seisund	Seisund	7A3B	10A	
	Pindala	Elupaiga pindala	137	190	
Vanad loodusmetsad (9010*)	Seisund	Seisund	2A+B8C	2A+B8C	Elupaiga seisund paraneb looduslikul teel, kuid see võtab aega.

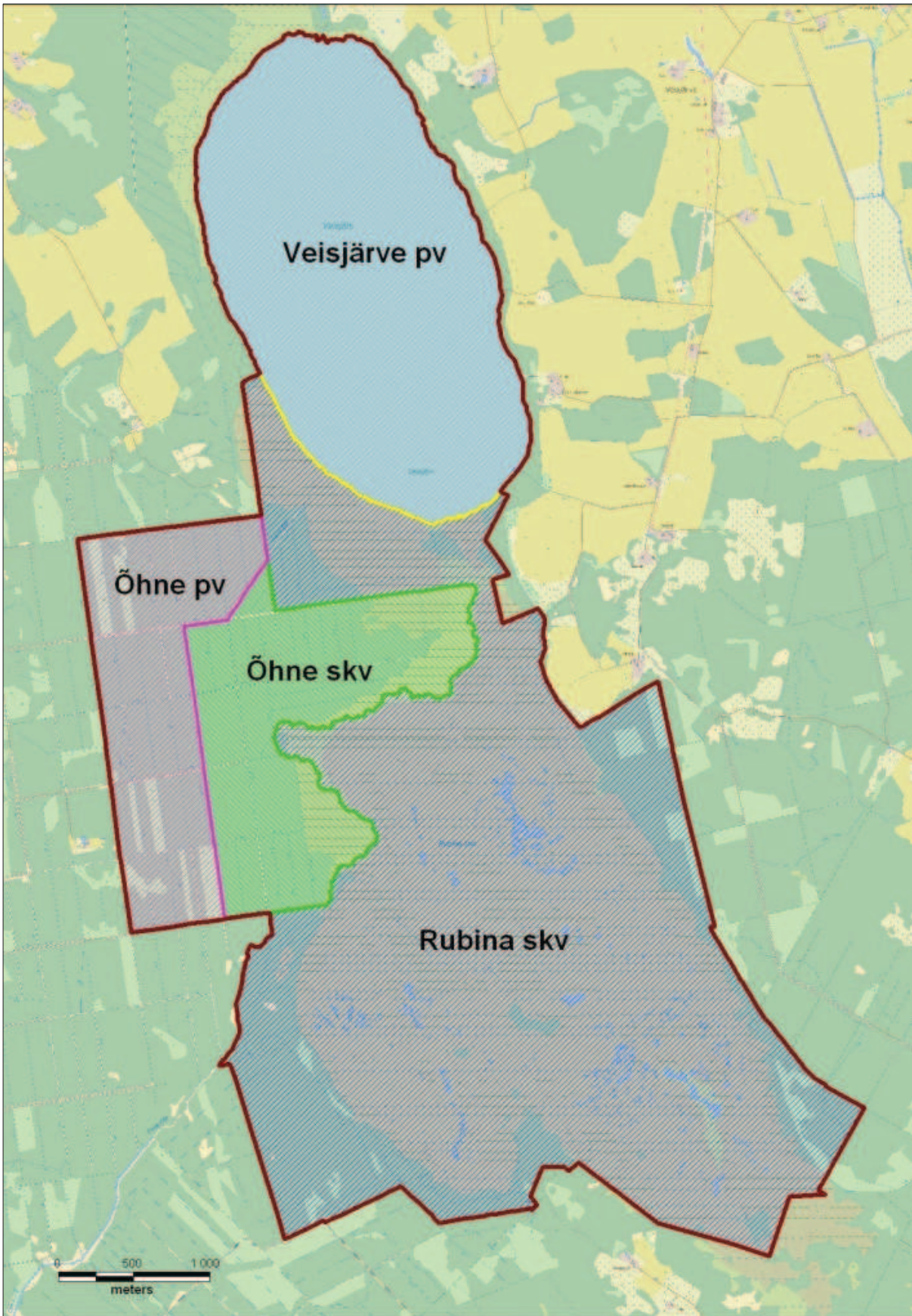
Väärtus	Indikaatorid	Kriteerium	Lävend	Oodatav tulemus	Selgitus
Soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*)	Pindala	Elupaiga pindala	74 ha	80 ha	Eeldused pindala suurenemisele ja seisundi paranemisele piirkonna veerežiimi taastamisel.
	Seisund	Seisund	A	A	
Siirdesoo- ja rabametsad (91D0*)	Pindala	Elupaiga pindala	224 ha	422 ha	
	Seisund	Seisund	5A3B2C	5A5B	Elupaiga seisund paraneb veerežiimi taastamisel, kuid see võtab aega.
MAASTIKU HOOLDUS					
Veisjärve maastik	Õisu veskijärve kaldad korras	Korrastatud kaldaala ulatus	30%	100%	
KÜLASTUSKORRALDUS					
Veisjärve järverand	Korrastatud järverand	Korras rand	-	jah	
	Korrastatud järveranna juurdepääsutee	Korras juurdepääsutee	-	jah	
	Korrastatud puhkekoht	Rajatiste arv	-	5	Istekoht, lõkkeplats, tualett, paadisild, paatide vettelaskmise koht.

6. KASUTATUD MATERJALID

- Loopmann, A. 1984. Suuremate Eesti järvede morfomeetrilised andmed ja veevahetus. Tallinn. Eesti NSV Teaduste Akadeemia.
- Merivee, O. 2007. Rubina LKA linnustiku inventuur, Soomaa Sõprade Seltsi lepingulise töö aruanne. Käsikiri Keskkonnaameti Viljandi kontoris.
- Mikk, R., Merivee, O. 1997. Rubina soo linnustik, käsikirjalised andmed.
- Mäemets, A. 1977. Eesti NSV järved ja nende kaitse. Tallinn. Valgus. 236 lk..
- Ott, I. 2010. Rubina looduskaitsealal paikneva Veisjärve elustiku inventeerimise ning Veisjärve veerežiimi muutmisega kaasnevate mõjutuste hindamise aruanne. Eesti Maaülikool. Põllumajandus- ja Keskkonnainstituudi Limnoloogiakeskus. Käsikiri Keskkonnaameti Viljandi kontoris.
- Tamre, R. 2006. Eesti järvede nimestik. Keskkonnaministeerium ITK. Tallinn.
- www.folklore.ee. Lõuna-Eesti pärimusportaal, E 3852/3 (4), Veisjärv.

LISAD

Rubina looduskaitseala kaart

Rubina looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri

Vastu võetud 08.04.2005 nr 71

Määrus kehtestatakse «[Looduskaitseaduse](#)» (RT I 2004, 38, 258; 53, 373; 2005, 15, 87) § 10 lõike 1 alusel.

1. peatükk
ÜLDSÄTTED

§1. Rubina looduskaitseala kaitse alla võtmine ja selle kaitse-eesmärk

(1) Rubina looduskaitseala (edaspidi *kaitseala*) võetakse kaitse alla eesmärgiga kaitsta kaitsealuseid taime- ja loomaliike, EÜ nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud linnuliikide elupaiku ja rändlindude peatuspaiku ning kaitsta omapäraseid raba- ja metsamaastikke ning Veisjärve.

(2) Kaitseala maa- ja veeala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele kaheks sihtkaitsevööndiks ja kaheks piiranguvööndiks.

(3) Kaitsealal tuleb arvestada «Looduskaitseaduses» sätestatud piiranguid käesolevas määruses sätestatud erisustega.

(4) Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k «Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri» (RTL 2004, 111, 1758) lisa 1 punkti 1 alapunktist 48 hõlmab kaitseala Rubina linnuala, kus tegevuste kavandamisel tuleb hinnata nende mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.

§2. Kaitseala asukoht

(1) Kaitseala asub Viljandi maakonnas Karksi vallas Mäeküla, Ainja ja Sudiste külas, Tarvastu vallas Veisjärve külas, Valga maakonnas Põdrala vallas Voorbahi külas ning Helme vallas Karjatnurme külas.

(2) Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas².

§3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitsejad on Viljandi maakonnas Viljandimaa keskkonnateenistus ja Valga maakonnas Valgamaa keskkonnateenistus.

2. peatükk

KAITSEKORRA ÜLDPÕHIMÕTTED

§4. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi ning püüda kala kogu kaitsealal, välja arvatud Ohne sihtkaitsevööndis § 8 lõikes 2 sätestatud ajal.

(2) Telkimine ja lõkke tegemine on lubatud ainult kaitseala valitseja nõusolekul selleks ettevalmistatud ja tähistatud kohtades.

(3) Kaitsealal on lubatud jahipidamine 1. septembrist 31. jaanuarini.

(4) Kaitsealal on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades. Rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul.

(5) Kaitsealal on lubatud sõidukiga sõitmine teedel. Maastikusõidukiga sõitmine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine kaitseala valitseja nõusolekuta on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemisega seotud töödel, käesoleva kaitse-eeskirjaga lubatud töödel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel.

(6) Kaitseala vee-alal on lubatud mootorita ja kuni 6 kW mootoriga ujuvvahendiga sõitmine.

§5. Keelatud tegevus

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja kõlvikute sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) väljastada metsamajandamiskava;
- 4) kinnitada metsateatist;
- 5) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 6) anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks;
- 7) anda projekteerimistingimusi;
- 8) anda ehitusluba.

§6. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja vaatab talle kooskõlastamiseks esitatud metsateatise läbi ja annab kümne tööpäeva jooksul pärast taotluse saamist metsakoosluse liikide ning vanuse mitmekesisuse säilitamise eesmärgist tulenevalt oma kirjaliku nõusoleku või seab vajaduse korral omapoolsed tingimused.

(2) Kaitstava loodusobjekti valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis vajab kaitse-eeskirja kohaselt kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitstava loodusobjekti kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

(3) Kui tegevusi ei esitatud kaitstava loodusobjekti valitsejale kooskõlastamiseks või tegevustes ei arvestatud kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitstava loodusobjekti kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt «Haldusmenetluse seadusele» (RT I 2001, 58, 354; 2002, 53, 336; 61, 375; 2003, 20, 117; 78, 527) õiguspärast ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

(4) Keskkonnaministeeriumil või kavandatava tegevuse asukoha keskkonnateenistusel on keskkonnamõju hindamise järelevalvajana õigus määrata kaitstava loodusobjekti kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatav tegevus võib kahjustada kaitstava loodusobjekti kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

3. peatükk

SIHTKAITSEVÖÖND

§7. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Kaitseala sihtkaitsevöönd on kaitseala maa- või veeala seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks.

(2) Kaitsealal on kaks sihtkaitsevööndit:

- 1) Õhne sihtkaitsevöönd;
- 2) Rubina sihtkaitsevöönd.

§8. Keelatud tegevus

(1) Sihtkaitsevööndis on keelatud:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) uute ehitiste püstitamine.

(2) Õhne sihtkaitsevööndis on keelatud inimeste liikumine väljaspool teed 1. veebruarist 31. augustini, välja arvatud järelevalve- ja päästetöödel, loodusobjekti valitsemisega seotud tegevustel ning valitseja nõusolekul tehtaval teadustööl.

§9. Lubatud tegevus

(1) Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud:

- 1) tee-ehitus, tehnovõrgu rajatise või tootmisotstarbeta ehitise püstitamine kaitsealal paikneva kinnistu või kaitseala tarbeks ja olemasolevate ehitiste hooldustööd;
- 2) kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus.

(2) Õhne sihtkaitsevööndis on 1. septembrist 31. jaanuarini lubatud:

- 1) metsakoosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile, kusjuures kaitseala valitsejal on õigus esitada nõudeid raieaja ja -tehnoloogia, metsamaterjali kokku- ja väljaveo ning puistu koosseisu ja täiuse osas;
- 2) olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd;
- 3) olemasolevate teede ja jalgradade hooldustööd.

§10. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk

- (1) Õhne sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine.
- (2) Rubina sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on metsaökosüsteemi arengu tagamine üksnes loodusliku protsessina.

4. peatükk PIIRANGUVÖÖND

§11. Piiranguvööndi määratlus

- (1) Kaitseala piiranguvöönd on kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse.
- (2) Kaitsealal on kaks piiranguvööndit:
 - 1) Veisjärve piiranguvöönd;
 - 2) Õhne piiranguvöönd.

§12. Lubatud tegevus

Piiranguvööndis on lubatud majandustegevus.

§13. Keelatud tegevus

- (1) Kaitseala valitseja nõusolekuta on piiranguvööndis keelatud uute ehitiste, kaasa arvatud ajutiste ehitiste püstitamine.
- (2) Veisjärve piiranguvööndis on keelatud roo varumine külmumata pinnasel ning kaitseala valitseja nõusolekuta on keelatud veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine.
- (3) Õhne piiranguvööndis on keelatud:
 - 1) uuendusraie, välja arvatud turberaie, kusjuures tuleb säilitada koosluse liigiline ja vanuseline mitmekesisus;
 - 2) puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnasel;
 - 3) uute veekogude rajamine;
 - 4) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;
 - 5) maavara ja maa-ainese kaevandamine;
 - 6) biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine;
 - 7) uue maaparandussüsteemi rajamine.

§14. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk

Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine.

¹ EÜ nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taime- ja loomastiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50; C 241, 29.08.1994, lk 175; L 305, 8.11.1997, lk 42–65; L 236, 23.09.2003, lk 667–702; L 284, 31.10.2003, lk 1–53) ja EÜ nõukogu direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (EÜT L 103, 25.04.1979, lk 1–18; L 291, 19.11.1979, lk 111; L 319, 7.11.1981, lk 3–15; L 233, 30.08.1985, lk 33–41; L 302, 15.11.1985, lk 218; L 100, 16.04.1986, lk 22–25; L 115,

8.05.1991, lk 41–55; L 164, 30.06.1994, lk 9–14; C 241, 29.08.1994, lk 175; L 223, 13.08.1997, lk 9–17; L 236, 23.09.2003, lk 667–702).

² Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on märgitud määruse lisa esitatud kaardile Eesti põhikaardi (mõõtkava 1:10 000) alusel, kasutades Eesti Metsakorralduskeskuse Karksi metskonna 1990. aasta, Taagepera metskonna 1996. aasta ja Paanikse metskonna 2000. aasta puistuplaani (mõõtkava 1:20 000), talumaade osas Katastri Ameti 1938. aastal väljaantud skeemkaarte (mõõtkava 1:10 000) ja maakatastri andmeid seisuga september 2004. a.

Ala kaardiga saab tutvuda Viljandimaa keskkonnateenistuses ja Valgamaa keskkonnateenistuses, Keskkonnaministeeriumis, Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuses ning Maa-ameti veebilehel maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

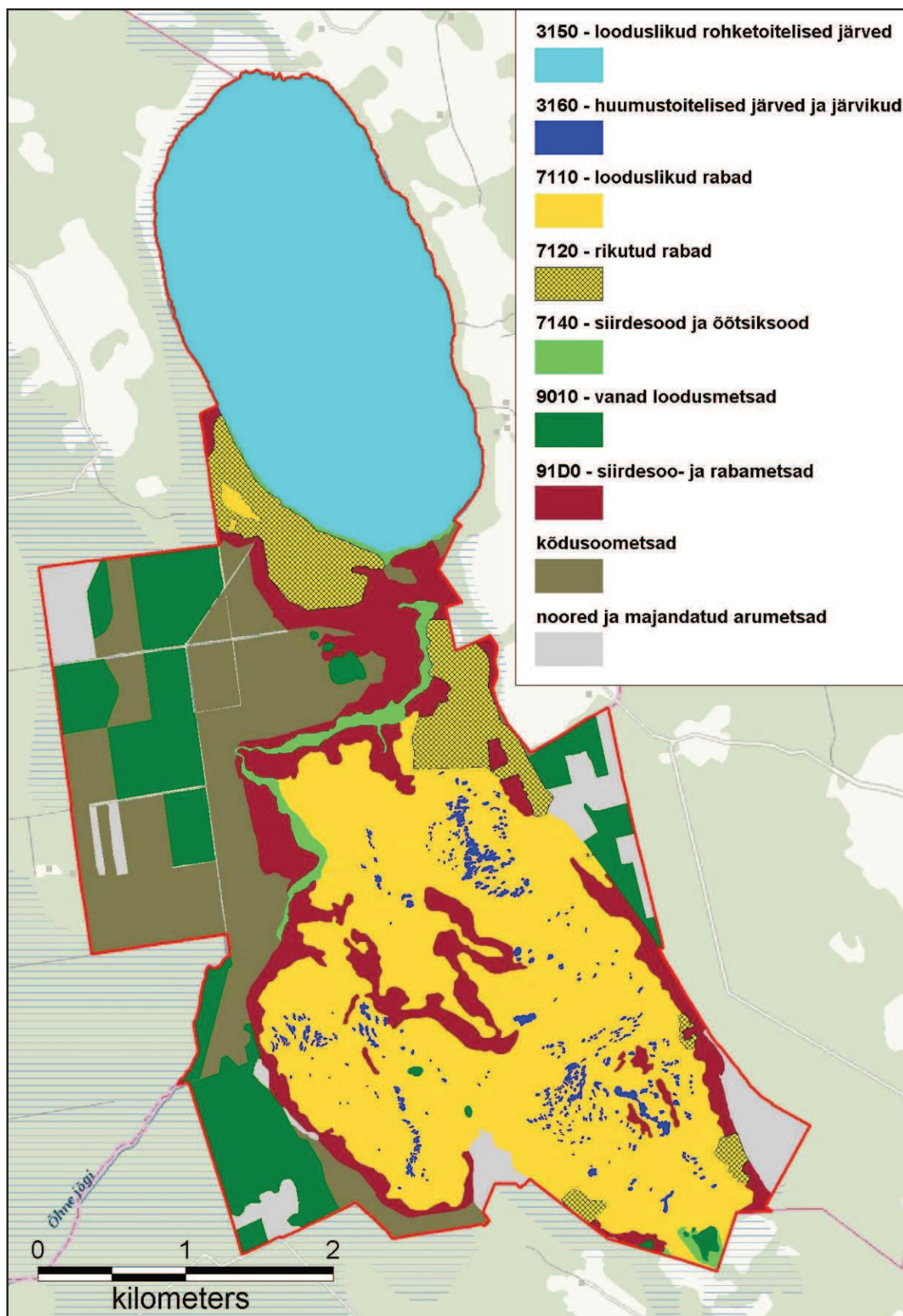
Määruse lisa on avaldatud elektroonilises Riigi Teatajas. Alus: «Riigi Teataja seaduse» § 4 lõige 2 ja riigisekretäri 12.04.2005 resolutsioon nr 17-1/0503220.

Peaminister Juhan PARTS

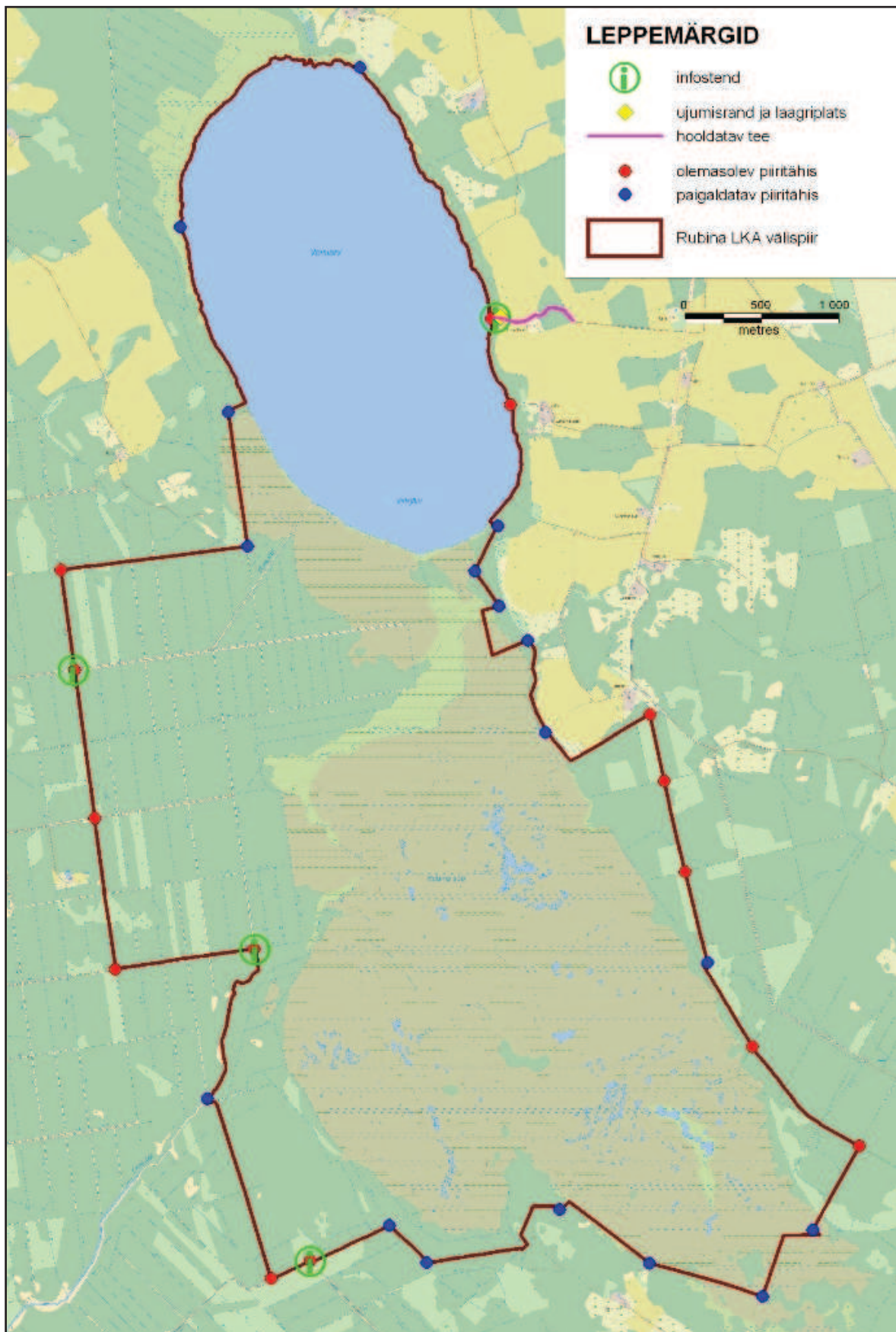
Keskkonnaminister Villu REILJAN

Riigisekretär Heiki LOOT

Rubina looduskaitseala elupaikade ja kõlvikute kaart.

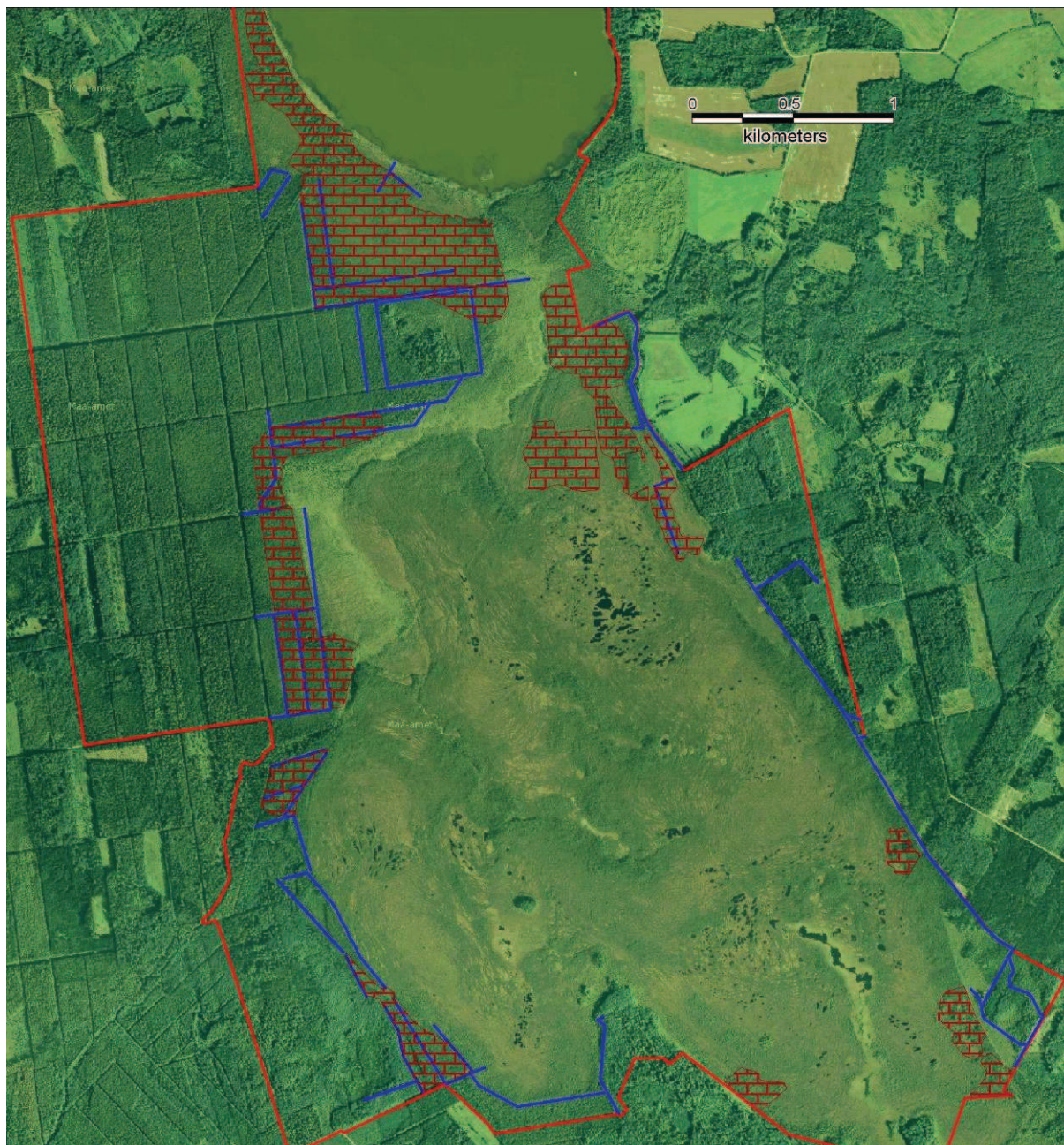

Rubina looduskaitseala rajatised ja piiritähised

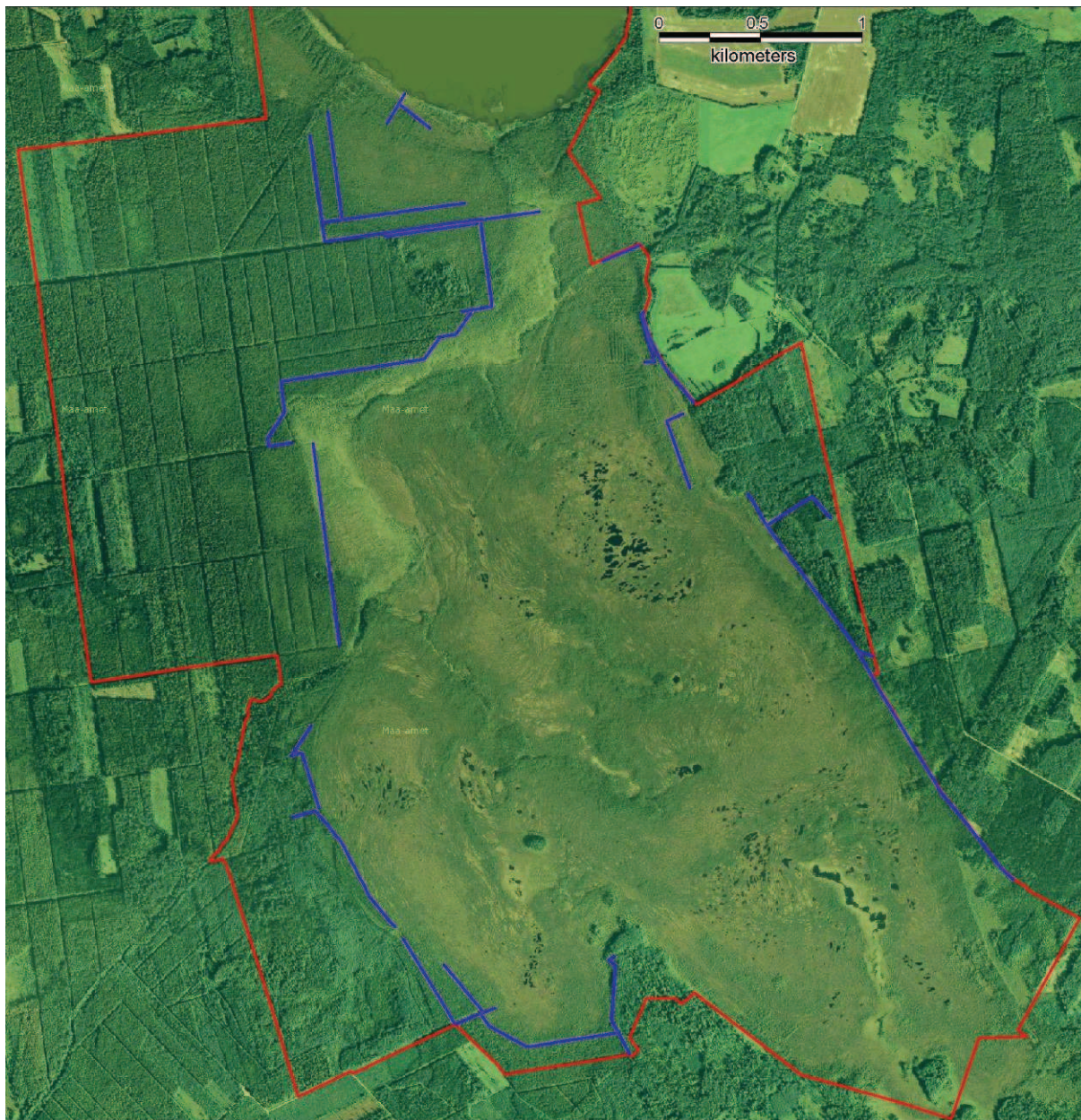

Rubina looduskaitseala elupaikade taastamistegevused

(Sinise joonega on tähistatud tammitatavad kraavid ja punase mustriiga puude raie.)

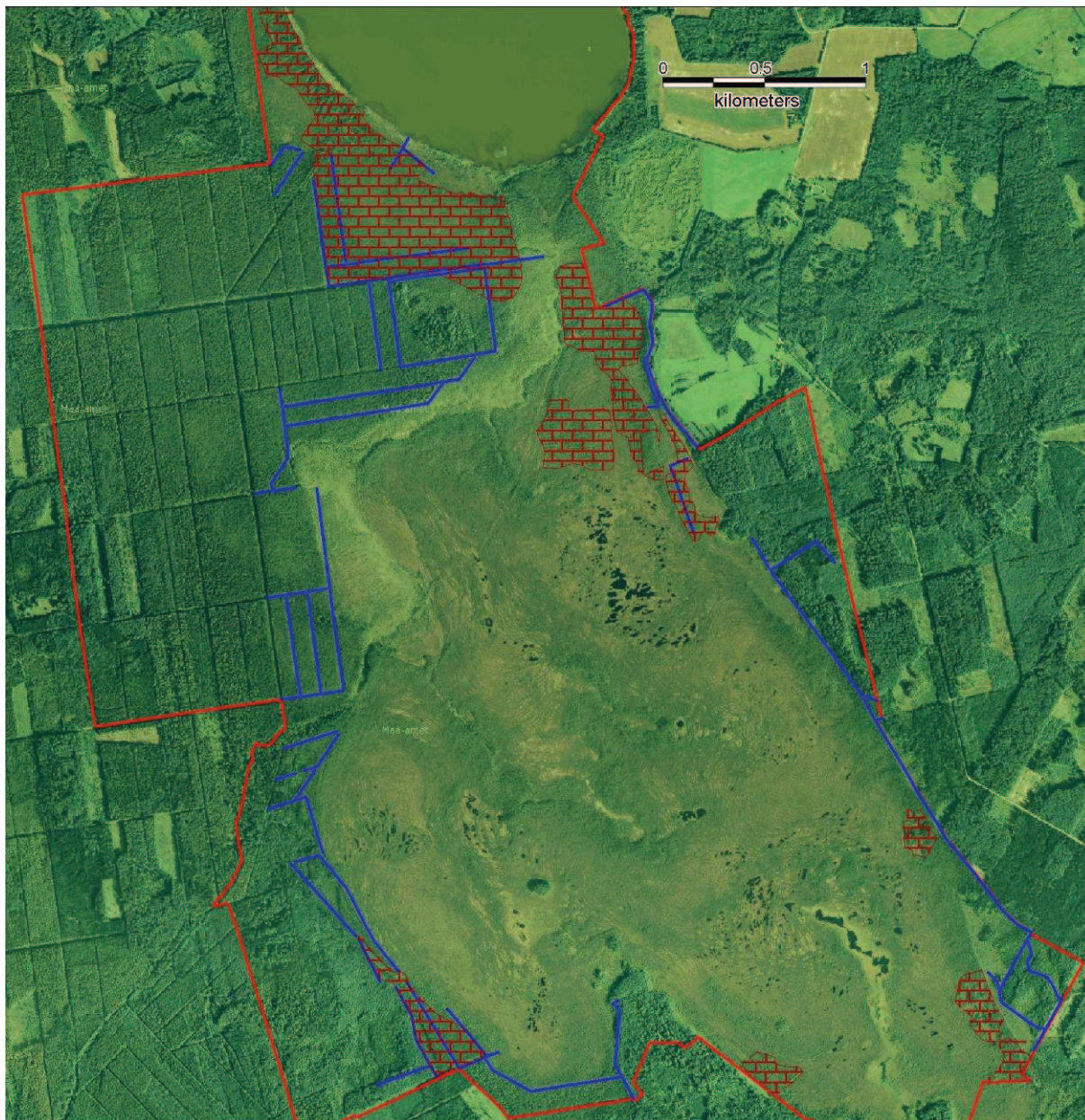

I prioriteedina suletavad kraavid (tähistatud sinise joonega)

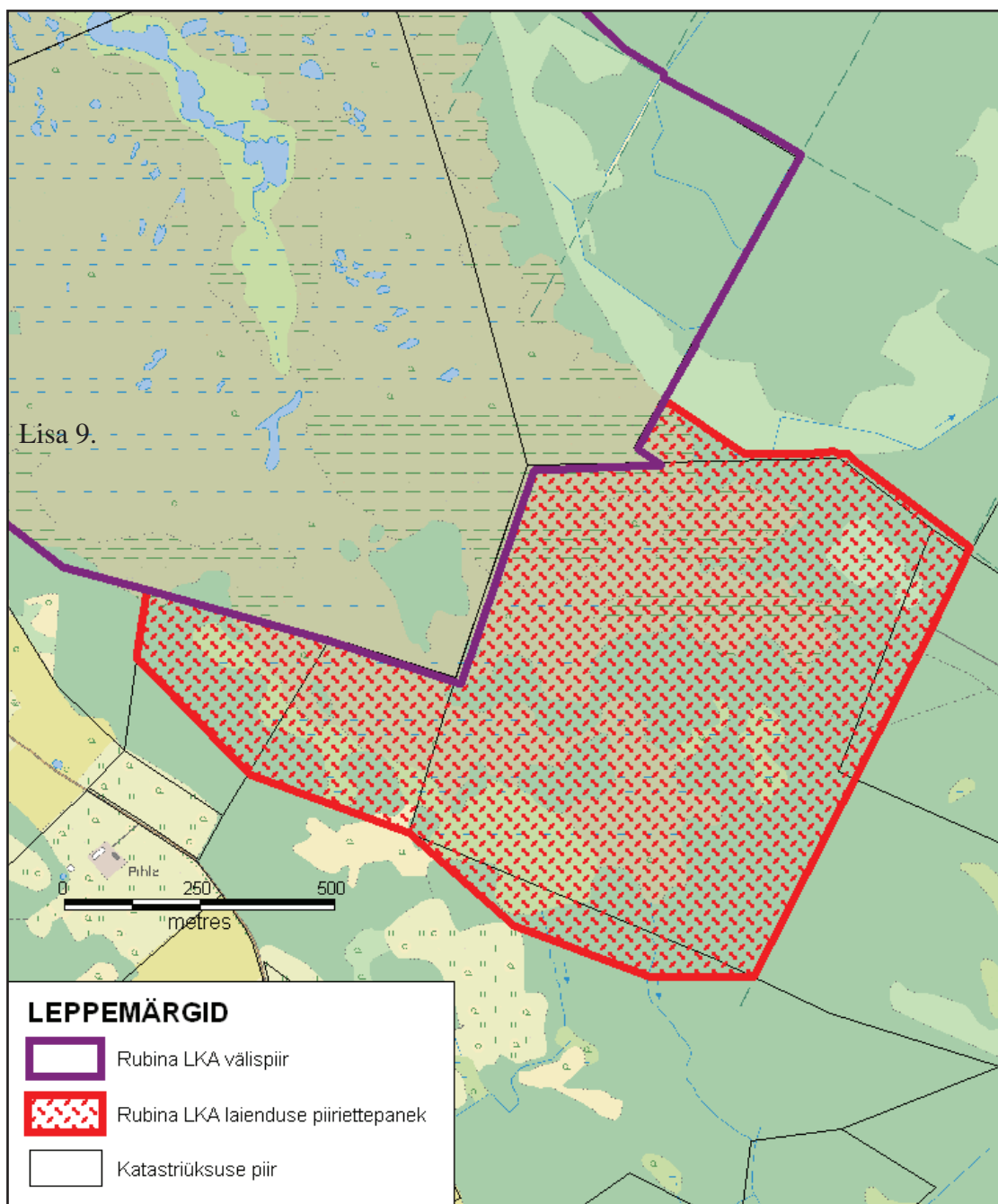

I prioriteedina taastatavad (raiutavad) alad

(taastatav ala tähistatud punase mustriga)

Rubina looduskaitseala piirilaienduse ettepanek

Rubina looduskaitseala linnustiku nimekiri seisuga 2010 aasta.

Jnr.	LIIK		Hinnang paari	LKS ¹	EPR	DIR	MÄRKUS
	ladinakeelne nimi	eestikeelne nimi					
1	Ardea cinerea	Hallhaigur					Veisjärvel toitumas, ei pesitse
2	Cygnus cygnus	Laululuik	1	II		I	stabiilne
3	Cygnus olor	Kühmnokk-luik					juhupeatujad Veisjärvel
4	Anser fabalis	Rabahani					rändeajal Rubina soos
5	Anser albifrons	Suur-laukhani					rändeajal Rubina soos
6	Anas platyrhynchos	Sinikael-part	13				stabiilne
7	Anas querquedula	Piilpart	2				stabiilne
8	Bucephala clangula	Sõtkas	7				stabiilne
9	Aythya fuligula	Tuttvart	1				langev
10	Circus aeruginosus	Roo-loorkull	1	III		I	stabiilne
11	Accipiter nisus	Raudkull	2	III			tõusev
12	Accipiter gentilis	Kanakull	1	II			1997 ei kohanud
13	Pernis apivorus	Herilaseviu	1	III		I	1997 ei kohanud
14	Buteo buteo	Hiireviu	1	III			langev
15	Haliaeetus albicilla	Merikotkas	1	I	3	I	hõivas kalakotka tehispesa
16	Pandion haliaetus	Kalakotkas		I	3	I	ei pesitse kaitsealal, teada varasem pesitsemine
17	Falco subbuteo	Lõopistrik	1	III			1997 ei kohanud
18	Falco columbarius	Väikepistrik	1	I	2	I	stabiilne
19	Tetrao urogallus	Metsis	3	II	4	I	tõusev
20	Tetrao tetrix	Teder	8	III		I	langev
21	Bonasa bonasia	Laanepüü	8	III		I	tõusev
22	Grus grus	Sookurg	6	III		I	tõusev
23	Pluvialis apricaria	Rüüt	5	III		I	langev
24	Vanellus vanellus	Kiivitaja	3				langev
25	Numenius arquata	Suurkoovitaja	1	III			stabiilne
26	Tringa nebularia	Heletilder	1	III	3		stabiilne
27	Tringa glareola	Mudatilder	4	III		I	langev
28	Tringa ochropus	Metstilder	4				langev
29	Scolopax rusticola	Metskurvits	3				1997 ei kohanud
30	Gallinago gallinago	Tikutaja	5				tõusev
31	Podiceps cristatus	Tuttpütt	1				Veisjärvel
32	Larus ridibundus	Naerukajakas	8				langev
33	Larus canus	Kalakajakas	15				stabiilne
34	Larus argentatus	Hõbekajakas	2				stabiilne
35	Larus minutus	Väikekajakas		II		I	ei pesitse kaitsealal
36	Sterna hirundo	Jõgitiir	1	III		I	stabiilne
37	Chlidonias niger	Mustviires	1	III		I	1997 ei kohanud

Jnr.	LIIK		Hinnang paari	LKS ¹	EPR	DIR	MÄRKUS
	ladinakeelne nimi	eestikeelne nimi					
38	Columba palumbus	Kaelustuvi					
39	Cuculus canorus	Kägu					
40	Strix uralensis	Händkakk	1	III		I	1997 ei kohanud
41	Glaucidium passerinum	Värbkakk	1	III		I	1997 ei kohanud
42	Caprimulgus europaeus	Öösorr	1	III		I	1997 ei kohanud
43	Alcedo atthis	Jäälind	1	II	3	I	1997 ei kohanud
44	Junx torquilla	Väänkael	5	III			1997 ei kohanud
45	Dryocopus martius	Musträhn	4	III		I	tõusev
46	Picus canus	Hallpea-rähn	3	III		I	1997 ei kohanud
47	Dendrocopos major	Suur-kirjurähn	15				stabiilne
48	Dendrocopos leucotos	Valgeselg-kirjurähn	2	II	3	I	1997 ei kohanud
49	Picoides tridactylus	Laanerähn	3	II	3	I	1997 ei kohanud
50	Dendrocopos minor	Väike-kirjurähn	1	III	3	I	1997 ei kohanud
51	Alauda arvensis	Pödlõoke					
52	Lullula arborea	Nõmmelõoke	2	III	3	I	1997 ei kohanud
53	Hirundo rustica	Suitsupääsuke		III			ei pesitse kaitsealal
54	Anthus trivialis	Metskiur					stabiilne
55	Anthus pratensis	Sookiur	10				langev
56	Motacilla alba	Linavästriik					langev
57	Motacilla flava	Hänilane	1	III			langev
58	Troglodytes troglodytes	Käblik					
59	Prunella modularis	Võsaraat					
60	Erithacus rubecula	Punarind					
61	Luscinia luscinia	Ööbik					
62	Saxicola rubetra	Kadakatäks					
63	Turdus merula	Musträstas					
64	Turdus pilaris	Hallrästas					
65	Turdus iliacus	Vainurästas					
66	Turdus philomelos	Laulurästas					
67	Turdus viscivorus	Hoburästas	5	III			1997 ei kohanud
68	Locustella fluviialis	Jõgi.ritsiklind					
69	Acrocephalus arundinaceus	Rästas-roolind	1				
70	Acrocephalus schoenobaenus	Kõrkja-roolind	20				
71	Acrocephalus palustris	Soo-roolind					
72	Hippolais icterina	Käosulane					
73	Sylvia borin	Aed-põõsalind					
74	Sylvia curruca	Väike-põõsalind					
75	Sylvia communis	Pruunselg-põõsalind					
76	Sylvia atricapilla	Mustpea-põõsalind					
77	Phylloscopus sibilatrix	Mets-lehelind					
78	Phylloscopus trochilus	Salu-lehelind					
79	Phylloscopus collybita	Väike-lehelind					

Jnr.	LIIK		Hinnang paari	LKS ¹	EPR	DIR	MÄRKUS
	ladinakeelne nimi	eestikeelne nimi					
80	Regulus regulus	Pöialpoiss					
81	Ficedula hypoleuca	Must-kärbsenäpp					
82	Muscicapa striata	Hall-kärbsenäpp					
83	Ficedula parva	Väike-kärbsenäpp	5	III		I	1997 ei kohanud
84	Parus palustris	Sootihane					
85	Parus montanus	Põhjatihane					
86	Parus cristatus	Tutt-tihane					
87	Parus caeruleus	Sinitihane					
88	Parus major	Rasvatihane					
89	Parus ater	Musttihane					
90	Aegithalos caudatus	Sabatihane					
91	Sitta europaea	Puukoristaja					
92	Certhia familiaris	Porr					
93	Lanius collurio	Punaselg-õgija	3	III		I	stabiilne
94	Lanius excubitor	Hallõgija	1	III	4		1997 ei kohanud
95	Oriolus oriolus	Peoleo					
96	Garrulus glandarius	Pasknäär					
97	Nucifraga caryocatactes	Mänsak	2				stabiilne
98	Pica pica	Harakas					
99	Corvus corax	Ronk					
100	Corvus corone	Hallvares					
101	Fringilla coelebs	Metsvint					
102	Carduelis spinus	Siisike					
103	Carduelis chloris	Rohevint					
104	Pyrrhula pyrrhula	Leevike					
105	Carpodacus erythrinus	Karmiinleevike	4				1997 ei kohanud
106	Loxia curvirostra	Kuuse-käbilind					
107	Emberiza schoeniclus	Roo-tsiitsitaja					

¹⁾ LKS – Looduskaitse seadus, EPR - Eesti Punane Raamat, DIR - Euroopa Loodusdirektiivi lisa